

OPINNÄYTETYÖ

Elävää elämää yhdessä tehden

Rovaniemen 3. kaupunginosan asukkaiden toiveita tulevaisuuden
kulttuurikeskukselle

Mari Ikonen

Kulttuurituotannon koulutus
(240 op)

Arvioitavaksi jättämisaika
(2/2025)

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu

Kulttuurituotannon koulutusohjelma 240 op

Tekijät: Mari Ikonen

Opinnäytetyön nimi: Elävää elämää yhdessä tehden – Rovaniemen 3. kaupunginosan asukkaiden toiveita tulevaisuuden kulttuurikeskukselle

Sivumäärä: 39 ja 11 liitesivua

Työn ohjaaja: Jari Hoffrén

Työn tilaaja: Valoasema ry

Opinnäytetyö tutkii rovaniemeläisten, erityisesti Rovaniemen 3. kaupunginosan asukkaiden, toiveita ja ajatuksia vireillä olevaa kulttuurikeskus Valoasemaa kohtaan. Tavoitteena on lisätä tietoa kaupunkien kulttuuripolitiikan ja kaavoituksen merkityksestä asukkaiden osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokemuksiin sekä tarjota kerättyä tietoa kaupungin asukkaille, päättäjille ja kulttuurialan toimijoille. Tutkimuksen tärkeimpänä tavoitteena oli osallistaa 3. kaupunginosan asukkaita alueen suunnittelutyöhön ja luoda vuorovaikutusta asukkaiden ja Valoaseman välille.

Opinnäytetyössä toteutettiin verkkopohjainen kyselytutkimus joka kohdistettiin erityisesti 3. kaupunginosan asukkaille, mutta siihen oli mahdollista osallistua kaikkien kaupunkilaisten. Tuloksissa korostuvat toiveet matalan kynnyksen toiminnalle ja yhteisöllisyyden vahvistamiselle. Valoasema nähdään paikkana, jossa asukkaat voivat kokoontua ja tuntea osallisuutta. Paikallisen kulttuuritarjonnan tukeminen koetaan tärkeänä, ja Valoaseman koetaan edistävän yhteisöllisyyttä tarjoamalla tiloja, joissa asukkaat voivat kokoontua ja osallistua aktiivisesti. Tutkimus osoittaa, että kaupunkilaiset toivovat monipuolisempaa kulttuuritarjontaa sekä sen, että osallisuuden ja paikallisen keskusteludemokratian kehittämisessä on parantamisen varaa kaupungin alueiden kehittämisessä.

Opinnäytetyön teoriaosuus pohjautuu osallisuuden ja yhteisöllisyyden käsitteisiin sekä kaupunkien kulttuuripolitiikkaan ja kaupunkisuunnitteluun. Teoria avaa kuntien roolia kulttuuripolitiikan toteuttajina sekä erityisesti Rovaniemen kaupungin kulttuuripolitiikkaa.

Asiasanat: kuntasuunnittelu, yhteisöllisyys, osallisuus, kulttuurikeskukset, kulttuuripoli-
tiikka

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences

Degree Programme in Cultural Management 240 ECTS

Author: Mari Ikonen

Title: Making a living life together - The hopes of residents of Rovaniemi's 3rd district for a future cultural center

Number of Pages: 39 and 11 attachment pages

Supervisor: Jari Hoffrén

Commissioned by: Valoasema ry

The thesis explores the hopes and thoughts of Rovaniemi residents, particularly those living in the 3rd district of Rovaniemi, regarding the upcoming cultural center Valoasema. The aim is to enhance knowledge about the significance of urban cultural policy and planning on residents' experiences of participation and community, as well as to provide information to city residents, decision-makers, and cultural sector professionals. Additionally, the research aimed to involve the residents of the 3rd district in the area's planning process and create interaction between the residents and Valoasema.

An online survey was conducted as part of the thesis, specifically targeting the residents of the 3rd district, but it was open to all city residents to participate.

The results highlight the residents' desires for low-threshold activities and the strengthening of community. Valoasema is seen as a place where residents can gather and feel a sense of participation. Supporting local cultural offerings is considered important, and Valoasema is perceived to enhance community by providing spaces where residents can actively gather and participate. The research indicates that city residents desire a more diverse range of cultural offerings and that there is room for improvement in developing participation and local democratic dialogue in the city's area development.

The theoretical framework is based on the concepts of participation and community, as well as urban cultural policy and planning. The theory outlines the role of municipalities as implementers of cultural policy, particularly focusing on Rovaniemi's cultural policy.

Keywords: urban planning, community, participation, cultural centers, cultural policy

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	7
2	TILAAJA JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ	9
	2.1 Opinnäytetyön tilaaja.....	9
	2.2 Opinnäytetyön tarkoitus.....	9
3	OPINNÄYTETYÖN KESKEISET KÄSITTEET.....	11
	3.1 Asukkaiden osallisuus.....	11
	3.2 Yhteisöllisyys.....	12
	3.3 Kulttuurin merkitys osallisuuteen ja yhteisöllisyyteen.....	13
4	KUNTIEN KULTTUURITOIMINTA JA -POLITIikka.....	16
	4.1 Kuntien maankäyttö	16
	4.2 Kaavoitus Rovaniemellä	17
	4.3 Kulttuuripolitiikka kunnissa	18
	4.4 Kulttuuripolitiikka Rovaniemellä	20
5	MENETELMÄT	24
	5.1 Kyselytutkimus	24
	5.2 Kyselytutkimuksen toteutus.....	25
6	KYSELYN TULOKSET.....	27
	6.1 Taustakysymykset.....	27
	6.2 Valoaseman toiminta	28
	6.3 3. kaupunginosan kehittäminen, yhteisöllisyys ja viihtyvyys.....	32
	6.4 Toiveet ja huolet Valoasemaan liittyen.....	34

7	YHTEENVETO	36
	7.1 Tulosten yhteenveto	36
	7.2 Jatkotoimenpiteet	37
	7.3 Tilaajan palaute	38
	7.4 Arvio työn onnistumisesta	39
	LÄHTEET	40
	LIITTEET	44

1 JOHDANTO

Tässä opinnäytetyössä tutkitaan rovaniemeläisten ja erityisesti Rovaniemen 3. kaupunginosan asukkaiden ajatuksia ja mielipiteitä tulevaisuuden kulttuurikeskus Valoasemasta, osallisuudesta oman asuinalueen kehittämisessä sekä yhteisöllisyydestä asuinalueella. Opinnäytetyön tarkoituksena on lisätä tietoa kaupunkien kulttuuripolitiikan ja kaavoituksen merkityksestä asukkaiden osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokemuksiin. Se tuottaa myös tietoa kaupunkilaisille, kaupungin päättäjille, virkahenkilöille ja muille kulttuurialan kanssa työskenteleville asukkaiden toiveista Rovaniemen kaupungin kulttuuripalveluiden, Valoaseman ja asuinalueen kehittämisestä.

Ennen opinnäytetyön aloittamista pohdin pitkään, voinko tehdä opinnäytetyön, jolla pyritään vaikuttamaan myös poliittiseen päätöksentekoon ja jolla nostetaan esiin kaupunkilaisten näkökulmia. Opinnäytetyön teon aikaan toimin Rovaniemen kaupunginhallituksen jäsenenä sekä kaupunginvaltuutettuna, joten pohdin omaa asemaani ja sitä, kuinka pystyn katsomaan asiaa kehittäjän neutraalien lasien läpi. Koska tiedostin asian jo etukäteen, pystyin pohtimaan asiaa niin menetelmävalintojen kuin analysointivaiheen aikana. Asukaskyselyssä painotettiin suurimmaksi osaksi määrällisiä kysymyksiä, jotka antoivat tarkkaa tietoa, jossa tulkinnalle ei ole niin paljoa liikkumatilaa, kuin laadullisen tutkimuksen kokemuksvastauksissa. Opinnäytetyötä onkin katsottu vahvasti kehittäjän lasien kautta ja uskon, että päättäjät puoluekannasta riippumatta saavat tästä tietoa päätöksentekonsa tueksi.

Kulttuuritilojen tarve Rovaniemellä on ollut akuutti jo pitkään. Kaupungissa on syntynyt erilaisia kansanliikkeitä vuosien varrella etsimään ratkaisua puretun Valistustalon, joka toimi eräänlaisena rovaniemeläisenä kulttuurin keskuksena, jättämälle tyhjiölle, mutta ne eivät ole johtaneet kaupungin osalta toimiin. Paloasemasta Valoasemaksi –projekti lähti liikkeelle samasta tarpeesta löytää tiloja kulttuuritoiminnalle ja se on osa rovaniemeläisten kulttuurialan ihmisten kansanliikettä, jolla on pyritty vaikuttamaan Rovaniemen kulttuuripolitiikkaan. (Hursti, 2023.) Kaupungin osalta tilanne on myös ajankohtainen, sillä alueella on ollut kaavoituksia käynnissä ja lisäksi valmistelussa on strateginen yleiskaava (Rovaniemen kaupunki, n.d.). Kyseiset kaavoitukset ovat osa alueen isompaa kehittämisprosessia, johon myös Paloaseman tontti ja siten Valoaseman kehittäminen liittyvät, sillä niissä määritellään alueen käyttötarkoitus.

Tämän opinnäytetyön idea syntyi eräänä kesäisenä päivänä paikallisen kulttuurikuppilan tiskillä juttellessani Valoaseman sekä yleisesti kulttuurielämän tilanteesta Rovaniemellä Valoasema ry:n puheenjohtaja Johan Pietarisen kanssa. Valoasema ry:n hallituksella oli halukkuutta selvittää asukkaiden ajatuksia hankkeesta, tulla osaksi 3. kaupunginosan asukkaiden yhteisöä ja rakentaa hankkeesta koko kaupungin projekti. Totesimme, että tässä olisi hyvä opinnäytetyön aihe ja syksyn alussa pääsimme kokoustamaan Valoaseman hallituksen kanssa, josta syntyi kyselyn teemat. Kysely painottui Rovaniemen kolmannen kaupunginosan asukkaisiin ja siinä käytiin läpi osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja kulttuuritarpeita. Kyselyn vastauksissa tuli vahvasti tarve kulttuuritiloille sekä yhdessä tekemiselle, kuten yhteisille työpajoille sekä taiteilijaresidenssitoiminnalle, mutta myös perinteisimmille kulttuurimuodoille, kuten näyttelyille. Kyselyn tuloksia käydään tarkemmin läpi kappaleessa kuusi ja seitsemän.

Opinnäytetyön käsitteistö pohjautuu osallisuuden ja yhteisöllisyyden teemoihin sekä kaupunkien kulttuuripolitiikkaan sekä kaupunkisuunnitteluun. Kappaleessa kolme käydään läpi osallisuuden ja yhteisöllisyyden määritelmiä sekä kulttuurin yhteyttä näihin teemoihin. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden määrittely on laaja kysymys, johon olen pyrkinyt löytämään monipuolisia näkökantoja niin kulttuurialan kuin sosiaalitieteiden puolelta.

Neljännessä kappaleessa keskitytään kuntien rooliin kulttuuripolitiikan toteuttajina niin maankäytön kuin lakisääteisten tehtävien kautta. Kuntien tehtäviä ohjaa monet lait, joista tässä opinnäytetyössä keskitytään alueidenkäyttölakiin, kuntalakiin sekä lakiin kuntien kulttuuritoiminnasta. Kappaleessa käsitellään myös erityisesti Rovaniemen kaupungin kulttuuripolitiikkaa kaupungin laatiman kulttuuriohjelman kautta. Kulttuuriohjelmaan on osallistettu niin kuntalaisia kuin kulttuurialan ihmisiä. Rovaniemeläiset ovat olleet viime vuosien aikana olleet aktiivisia vaikuttamaan kaupungin kulttuurityöhön ja kappaleessa käydään läpi myös kaupunkilaisten kulttuuritilojen eteen tekemän työn historiaa aikana ennen Valoasema ry:tä.

Viimeisistä kappaleista löytyy kyselyn tuloksia. Kyselyn numeraalisten tulosten lisäksi joukossa on lainauksia avoimista kysymyksistä. Tarkemmin kyselypohjaan ja vastauksiin voi tutustua liitteistä. Tulosten analyysi ja jatkotoimenpiteet löytyvät kappaleesta seitsemän.

2 TILAAJA JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ

2.1 Opinnäytetyön tilaaja

Opinnäytetyön tilaajana toimii Valoasema ry. Valoasema ry:n tarkoituksena on luoda uusi tulevaisuus Koskikadun vanhalle paloasemalle ja luoda yhdistyksen hallinnoima matalan kynnyksen kulttuuritila kaikille kaupunkilaisille. Tavoitteena on yhdistää alueen toimijat ja tukea kulttuurielämää ja luovien elinkeinojen kehittymistä. Valoasema ry on perustettu vuonna 2023 hankkeen eteenpäin ajamista varten. Toiminta keskittyy tällä hetkellä pääosin verkostojen luomiseen, kaupungin päättäjien tapaamisiin sekä tulevan kulttuurikeskus Valoaseman suunnitteluun ja rahoituksen pohdintaan. Yhdistyksen jäseneksi voi liittyä yksittäiset ihmiset sekä yritykset ja yhdistykset. Yhdistyksellä on tällä hetkellä yli sata jäsentä. (Valoasema, n.d.-b)

Yhdistyksen visiona on, että Rovaniemellä on Suomen toimivin kulttuuriekosysteemi, joka tukisi Rovaniemen kaupungin omaa kulttuurivisiota. Missiokseen yhdistys asettaa vaikuttamisen kulttuuritilojen kehitykseen ja paloaseman muuntamiseen kulttuurikeskukseksi. Toimintaa ohjaavaksi arvoksi määritellään, että kulttuurin voima on yhteistyössä. (Valoasema, n.d.-c) Vuoden 2025 painopisteiksi ja tavoitteeksi on määritelty yhdistyksen toiminnan ja rahoituksen vahvistaminen, paloaseman kuntoarvion analysointi, jäsenhankinnan kehittäminen, vaikutustyö paikallispoliittikoihin sekä yhteistyön lisääminen (Valoasema, n.d.-a)

Valoasema ry on tehnyt paloaseman tiloihin alustavan suunnitelman. Suunnitelmassa tilaan olisi tulossa työtiloja taiteilijoille ja luovien alojen yrittäjille, muuntuva tapahtumatila n. 400 henkilölle, galleria- ja residenssitoimintaa, taidehostellia, ravintolaa tai kahvilaa ja harrastustiloja bändeille. (Hursti, 2023.) Rovaniemen kaupunki tutkii asemakaavan muutoksella, voiko paloaseman tiloihin perustaa kulttuurikeskuksen (Talvensaari, 2023).

2.2 Opinnäytetyön tarkoitus

Opinnäytetyössä toteutetulla asukastutkimuksella pyrittiin vastaamaan tarpeeseen osallistaa 3. kaupunginosan alueella asuvat alueen suunnittelutyöhön, sillä alueella on käynnissä useita kaa- vahankkeita. Tarvetta oli luoda vuorovaikutusta alueen asukkaiden ja Valoaseman välille, jotta tilasta voi tulla alueen yhteinen tila. Hankkeen arveltiin herättävän myös huolta asukkaissa liit- tyen esimerkiksi meteliin, sillä alue on pientalovaltainen asuinalue, joten asukastutkimuksen

avulla voidaan käydä yhdessä läpi niitä jo ennakkoon ja varmistaa, että hankkeen edetessä pystytään vastaamaan esille nouseviin huoliin. Lisäksi hankkeella on sen etenemiseksi tarve kerätä tietoa asukkaiden näkemyksistä hanketta kohtaan, jotta sitä voidaan markkinoida niin kaupungin päättäjille, yhdistyksille kuin yrityksille.

Tavoitteena oli tuottaa ajankohtaista tietoa asukkaiden toiveista Valoaseman toiminnasta, jota voidaan jatkojalostaa hankkeen edetessä sekä hyödyntää rahoitushakemuksissa sekä kaupungin päättäjien lobbaamisessa, jotta Valoasemalle löydettäisiin sekä tila että rahallista tukea. Lisäksi tavoitteena on Valoaseman pääseminen osaksi kaupunginosan yhteisöä ja alueen asukkaiden ja toimijoiden yhteisöllisyyden lisääminen.

3 OPINNÄYTETYÖN KESKEISET KÄSITTEET

3.1 Asukkaiden osallisuus

Osallisuus on terminä monikerroksinen. Englanninkielinen termi *capability* viittaa enemmän toimintaan eli kuinka ihminen kykenee asioihin tai kuinka hän kykenee tavoittelemaan asioita. Sen sijaan suomenkielinen termi osallisuus voidaan nähdä myös olemisena ja kiinnittymisenä erityisesti niihin voimavaroihin, joita toiminnassa tarvitaan. Osallisuuden viitekehystä voidaan käyttää tienviittana, jonka avulla voidaan katsoa mihin toimintaa, palveluita ja politiikkaa kannattaa suunnata. Tätä suuntausta tulisi tehdä erityisesti siten, että syrjittyjen, epäoikeudenmukaisuutta ja eriarvoisuutta kokevien osallisuus vahvistuu. (Isola, Kaartinen, Leemann, Lääperi, Schneider, Valtari & Keto-Tokoi, 2017, 9–10.) Tässä kappaleessa käyn läpi erilaisia osallisuuden määritelmiä sekä lähestymistapoja, joiden kautta osallisuutta voidaan katsoa.

Osallisuus on erilaisia lähestymistapoja ja näkökulmia sisällään pitävä kattotermi. Osallisuus voidaan nähdä niin toimintakykynä ja mahdollisuuksina, kuin myös yhteisiin asioihin vaikuttamisena tai vallan tunteena. Osallisuuden tärkein ydin on kuitenkin vaikutusmahdollisuuksissa sekä kiinnittymisessä yhteisöön ja yhteiskuntaan. (Hovi, 2024, 20–21.) Osallisuuden lisääminen on osa kaikkia yhteiskunnan tasoja ja se mainitaan myös yhdeksi valtion kulttuuripolitiikan keskeiseksi tavoitteeksi (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2017, 42).

Osallisuuden kattotermin alle voidaan määritellä myös käsitteet kulttuuritoimintaan osallistumisesta. Hautio (2016, 31) käyttää artikkelissaan neliportaista mallia. Mallin ensimmäinen taso on oikeus osallistua, johon sisältyy ajatus tasa-arvoisuudesta, yhtäläisistä sivistyksellisistä oikeuksista sekä kulttuuripalveluiden saavutettavuudesta. Toinen taso on palveluiden vastaanottaminen, jossa keskiössä on palveluihin osallistuminen katsojan tai kävijän näkökulmasta ja jossa kävijän päätöksentekovalta rajoittuu jälkikäteen tapahtuvan palautteen annon myötä. Kolmannella tasolla puhutaan osallistumisesta, jossa on sisällä ajatus yksilöstä aktiivisena toimijana ja vuorovaikuttajana palveluntarjoajan suuntaan. Vaikka yksilö osallistuu tällä tasolla aktiivisesti yhteisöllisiin kulttuuriaktiviteetteihin ja toimii kohderyhmän edustajana palvelujen suunnitteluvaiheessa, niin ovat toiminnot silti pitkälti ylhäältä käsin määriteltyjä. Neljännellä tasolla voidaan puhua osallisuudesta. Tällöin yksilöstä on tullut päätösvaltainen toimija kulttuuripalvelujen toteuttamisessa. Neljännellä tasolla nähdään toimintojen yhteisöllistä kehittämistä ja voimaantumisen ja valtaistumisen elementtejä.

Samankaltaista mallia käytetään myös muussa suomalaisessa osallisuuskeskustelussa, jossa viitataan Helka Raivion ja Jarno Karjalaisen mukaelmaan, jossa osallisuus esitetään kolmena ulottuvuutena: having, acting, belonging. (Isola, Kaartinen, Leemann, Lääperi, Schneider, Valtari & Keto-Tokoi, 2017, 9.)

Asukkaiden osallisuuteen liittyy vahvasti myös poliittinen aspekti. Demokratiassa asukkaat valitsevat edustajat edustamaan heitä päätöksenteossa niin kunnissa, maakunnissa kuin valtiossa. Vallan jakautuminen ja resurssien hallinta on yksi tärkeimmistä olemassaolon kysymyksistä ja näiden jakautumisesta paikallisesti, kunnissa, kylissä, lähiöissä, asuinalueilla ja yhteisöissä käydään jatkuvaa keskustelua ja neuvottelua. Osallisuuden näkökulmasta paikallista keskusteludemokratiaa on pyritty parantamaan useissa kunnissa kannustamalla kansalais- ja kuntalaisaloitteisiin ja järjestämällä asukas- ja asiakasraateja. (Isola, Kaartinen, Leemann, Lääperi, Schneider, Valtari & Keto-Tokoi, 2017, 12.) Poliittiselta tasolta asukkaiden osallisuuden edistäminen voi tapahtua myös esimerkiksi osallistuvan budjetoinnin kautta, joka on jo laajalle levinnyt ilmiö. Aloitteet, osallistuva budjetointi ja raadit ovat kuitenkin monesti ylhäältä alaspäin tapahtuvaa osallistamista. (Sitra, 2015.)

Osallisuuteen liittyy myös osallistaminen. Hovi (2024, 22) määrittelee osallistamisen toimintana, jolla kansalaisia pyritään saamaan osallistumaan johonkin toimintaan tai päätöksenteoon. Tällaista osallistamista voi tapahtua ylhäältä alaspäin tapahtuvana toimintana, erilaisten instituutioiden toimesta tai vertaisten kesken.

3.2 Yhteisöllisyys

Yhteisöllisyyttä syntyy yhteisöissä. Yhteisöllä tarkoitetaan erilaisten päämäärien yhdistämiä ihmisryhmiä ja yhteenliittymiä, joihin kuulumisesta syntyy tunne yhteisöllisyydestä. Yhteisöllisyys on paitsi yhteenkuuluvuuden tunnetta, myös kokemusta ryhmän sisäisestä luottamuksesta ja turvallisuudesta. (Birck 2020, 5.) Kokemus yhteisöllisyydestä ja yhteisöistä on välttämätön ihmiselle. Yksilön ja yhteiskunnan välinen suhde pohjautuu yhteisöllisyyden tunteelle. (Sitra, n.d.)

Yhteisöllisyyttä voidaan katsoa myös ihmisten välisenä yhteistyönä ja yhteistyönmuotoina. Paasivaara & Nikkilä (2010, 12–13) toteavat yhteisöllisyyden perustuvan vapaaehtoisuuteen, jossa toimintaa ohjaa niin yksilön oma asenne ja motivaatio vaikuttaa yhteisöön, mutta myös yhteisten asioidenhoito sekä yhteisön normit.

Yhteisöllisyys voi muodostua esimerkiksi paikallisuuden ympärille, jolloin kokemuksen pohjana on paikkaan ja sen ihmisiin kuuluminen. Vahva paikkasidos viestii ihmisen juurtumisesta, heikko sidos taas ulkopuolisuuden kokemuksista. Yhteisöllisyyden lisääminen paikallisesti antaa mahdollisuuden kokea oma asuinalue tärkeänä. (Birck 2020, 5.) Paikallisuuteen perustavaa yhteisöllisyyttä voidaan edistää kaupunkitilan käytöllä, sillä yhteisöllisessä kaupungissa asukkaat tuntevat kaupunkitilan omakseen, joka lisää alueen viihtyvyyttä. Asuinrakenteen sekoittuminen, puistoalueiden ajattelu asukkaiden näkökulmasta ja asukkaiden yhteisölliset toiminnalliset tilat ja yhteiset palvelut lisäävät yhteisöllisyyttä. (Birck 2020, 6.) Nyky-yhteiskunnassa kaupungistumisen myötä paikkaan liittyvä yhteisöllisyys on kuitenkin vähentynyt ja yhteisöllisyyden tunne on hävinnyt. Perinteisten yhteisöjen, kuten perheen, suvun tai kylän tilalle on tullut harrastukset, ajattelutavat ja netin virtuaaliyhteisöt. (Sitra, n.d.)

Yhteisöllisyyttä ja yhteisöön sitoutumista voidaan katsoa myös eriateisen sitoutumisen kautta. Tällöin yhteisössä voi olla sisäpiiriläisiä, vakituksia jäseniä, turisteja ja vieraita. Sisäpiiriläiset käyttävät valtaa, vakituiset jäsenet ovat aktiivisia toiminnan vetäjiä ja osallistujia, turistit ja vieraat taas osallistuvat toimintaan vain satunnaisesti. Yhteisöllisyydessä olisikin hyvä ottaa huomioon erilaiset roolit ja että niiden muuttuminen aikojen saatossa on helppoa eikä sulkisi ketään ulos. (Birck 2020, 5–6.)

Yhteisöllä ja yhteisöllisyydellä yksi suurimmista haasteista liittyä päätöksentekoon, varsinkin kun sillä on vaikutuksia ympäristölliseen, kulttuuriseen, sosiaaliseen tai taloudelliseen pääomaan. Päätöksentekoon osallistumista helpottamalla parannettaisiin ihmisten vaikuttamismahdollisuuksia sekä lisättäisiin avointa vuorovaikutusta, joka lisää yhteisöllisyyttä. (Sitra, n.d.). Yhteisöllisyyden lisääminen ja yhteisöjen voimaantuminen voi lyhentää yksilöiden ja instituutioiden välistä etäisyyttä, lisätä päätösvalan siirtymistä ihmisille ja antaa mahdollisuuksia luoda positiivisten sosiaalisia, ekologisia ja taloudellisia vaikutuksia paikallisilla innovaatioilla (Sitra, 2015).

3.3 Kulttuurin merkitys osallisuuteen ja yhteisöllisyyteen

Oikeus osallistua kulttuuriin on määritelty yhdeksi ihmisoikeuksista sekä sivistyksellisistä perusoikeuksista. Kulttuuripalveluiden käyttäminen on aktiivisinta työikäisillä, mutta laskee eläkeikään päästessä. Myös koulutustaso vaikuttaa kulttuuripalveluiden käyttämiseen ja korkeampi koulutustaso lisää kulttuuripalveluiden käyttämistä. Myös sukupuolilla on eroa, naiset käyttävät kulttuuripalveluita miehiä enemmän. (Valtioneuvosto, 2023.) Suomessa kulttuurin

kuluttaminen onkin jakautunut alueellisesti niin, että osallistuminen on aktiivisinta kaupunkimaisissa kunnissa, jotka kokevat toteuttavansa laissa määritellyjä palveluita parhaiten. (Cupore, 2024.)

Eroja ei ole vain alueellisesti, vaan kuluttamisessa näkyy eroja myös sosiaaliryhmien välillä. Tulotason lisäksi kuluttamiseen vaikuttaa koulutus, lapsuudessa saadut esimerkit, sukupuoli sekä ikä. Passiivisia kulttuurin käyttäjiä löytyy kuitenkin kaikista sosiaaliryhmissä. Passiivisuuden taustalla on useimmiten käytännön syyt, kuten etäisyys, talous ja elämäntilanteeseen liittyvät syyt, kuten perhetilanne tai sairaus. Yksi suurin syy kulttuuritoimintaan osallistumattomuudelle on kuitenkin seuran puute. (Hautio, 2016, 18.)

Kulttuuria kulutetaan kaupungin sisällä eri tavalla. Lähiössä, joksi myös opinnäytetyössä käsiteltävä Rovaniemen 3. kaupunginosa voidaan omalla tavallaan lukea, yksin asuvat kuluttavat kaikenlaista kulttuuria vähiten, samalla kun lapsiperheet käyvät ahkerasti esimerkiksi elokuvissa. Paikallisella kulttuuritarjonnalla on tärkeä rooli erityisesti ikäihmisille sekä pienituloisille ja erityisesti kirjastoja pidetään tärkeänä lähiöpalveluna, sillä ne toimivat muunakin kuin lainaamoina. Keskustan kulttuuripalveluiden äärelle siirtyvät lähinnä nuoret ja työikäiset sekä hyvätuloiset. Lähiöiden paikallisella kulttuuritarjonnalla on iso merkitys vähän kulttuuria kuluttavien asukkaiden kulttuuritoimintaan osallistumiselle. (Lindholm, 2016, 74, 77.)

Kulttuuritoimintaan osallistumisella ja osallistavalla kulttuuritoiminnalla tavoitellaan asukkaiden aktivoitumista yksilönä ja yhteisöllisten osallistumisen ja osallisuuden kokemuksia. Lisäksi tavoitteena on aktivoita asukkaita elämäänsä, ympäristöönsä ja yhteisöönsä liittyvien asioiden kehittämiseen. Osallistumiseen ja osallisuuteen liittyy vahvasti myös yhteisöllisyyden käsite ja sen lisääminen. (Hautio, 2016, 20.)

Kulttuurilla on iso merkitys yhteisöllisyyden kannalta, sillä se lisää ihmisten vuorovaikutusta ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Se yhdistää yksilöt samanlaisiin tapoihin, arvoihin ja perinteisiin ja luo siten pohjan yhteisöllisyyden synnylle. Yhteiset tapahtumat luovat yhteisiä muistoja ja kokemuksia sekä kokoavat ihmiset yhteen, jolloin yhteisöllisyys vahvistuu. (Mainoskupla, n.d.) Taiteella ja kulttuurilla on iso merkitys ihmisten minäkuvan kehittymiselle ja se tarjoaa välineitä ryhmässä toimimiseen, tunteiden käsittelyyn ja muiden arvostamiseen. Kulttuurin tulisikin kulkea mukana koko ihmisen eliniän, koska sillä voidaan ehkäistä syrjäytymistä ja lisätä yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. (Winqvist, 2017.)

Kulttuuri tarvitsee myös tiloja luodakseen yhteisöllisyyttä. Esimerkiksi kulttuurikeskuksilla voidaan edistää yhteisöjen jäsenten tapaamista ja hyvinvointia. Kulttuurikeskukset toimivat myös yhteisöjen keskuksina, joissa perinteitä ja historiaa juhlitaan, mutta luodaan myös uusia toimintamalleja ja trendejä. (Bublitz, Rank-Christman, Cian, Cortada, Madzharov, Patrick, Peracchio, Scott, Sundar, To & Townsend, 2019, s. 313.)

Valoasema ry:n visiona on Suomen toimivin kulttuuriekosysteemi eli paikka, joka toisi kaikenlaiset kulttuurin tekijät ja kokijat yhteen ja loisi yhteisön, jossa on mahdollisuus tehdä ja osallistua toimintaan. Visiollaan Valoasema haluaa olla tukemassa Rovaniemen kaupungin visiota Suomen toimivimmasta kulttuuriekosysteemistä. Opinnäytetyön kyselyn yhtenä tavoitteena oli toimia askeleena sille, että Valoasema voisi olla osa asuinalueen yhteisöä. Tutkimuksen tuloksissa voidaan nähdä, että myös asukkaat ajattelevat, että Valoasema loisi lisää yhteisöllisyyttä ja osallisuutta alueelle.

4 KUNTIEN KULTTUURITOIMINTA JA -POLITIIKKA

Valoasema ry on suunnitellut Valoaseman toimintaa tyhjenevälle paloasemalle. Rovaniemen kaupungin maankäyttö ja kaavoitus määrittelee kuitenkin sen, millaiseen toimintaan aluetta jatkossa käytetään ja kehitetään. Opinnäytetyöni kyselyssä painotettiin maankäytön osalta erityisesti asukkaiden osallisuuden ja vaikuttamisen kokemuksia. Niihin liittyvää lainsäädäntöä sekä osallisuuden prosesseja käydään läpi seuraavissa kappaleissa.

Valoaseman tulevaisuuteen vaikuttaa myös kaupungissa toteutettava kulttuuripolitiikka. Rovaniemen kaupungilla on oma kulttuuriohjelma, jossa Valoasemankin tavoitteena olevaa, Suomen parasta kulttuuriekosysteemiä, painotetaan. Kaupunkien kulttuuripolitiikka ei käsitä vain kuntien omaa kulttuurituotantoa, vaan on isompi kokonaisuus, johon liittyy niin rahallinen tuki, tapahtumat kuin tilaresurssit. Kuntien kulttuuripolitiikkaa ohjaavista laeista, toiminnan järjestämisestä sekä Rovaniemen kulttuuripolitiikasta kerron kahdessa viimeisessä kappaleessa.

4.1 Kuntien maankäyttö

Kuntien maankäytöllä on myös merkitys sille, millaista kulttuuritoimintaa kunnissa tarjotaan. Alueiden käyttöä määritellään yleiskaavoilla ja asemakaavoilla. Yleiskaavan tarkoitus on osoittaa alueiden käytön suuremmat linjat kunnassa ja asemakaavassa osoitetaan kunnan osa-alueen käyttöä ja rakentamisen järjestämistä. Yleiskaavasta päättää aina kaupunginvaltuusto. (Alueidenkäyttölaki 4 ja 37 §)

Asemakaavalla määritellään alueen tuleva käyttö eli mitä, mihin ja millä tavalla saa rakentaa. Kaavassa osoitetaan rakennusten sijainti, koko ja käyttötarkoitus ja se voi koskea joko kokonaista asuntoaluetta tai vain yhtä tonttia. (Ympäristöministeriö, 2022a.) Yleiskaava on yleispiirteisempi ja joustavampi maankäytön suunnitelma. Sillä ohjataan asutusta, palveluja, työpaikkoja ja virkistysalueiden sijoittamista ja yhteensovittamista ja se ohjaa alueen asemakaavojen laatimista. Yleiskaava voi kattaa koko kunnan tai sen tietyn osa-alueen (osayleiskaava). Vaikka yleiskaava voi olla hyvin yleispiirteinen ja strateginen, niin se voidaan myös laatia niin, että se ohjaa rakentamista suoraan. (Ympäristöministeriö, 2022b.)

Kuntien alueiden käytöstä ja rakentamisesta säädetään alueidenkäyttölaissa. Laki muuttui vuonna 2025 maankäyttö- ja rakennuslaista alueidenkäyttölaiksi, jolloin siitä eroteltiin myös rakentamista koskevat pykälät (Kuntaliitto, n.d.-a). Alueidenkäyttölaissa määritellyt tavoitteet ja suunnitelmat tulee ottaa huomioon, kun kunnat suunnittelee ja päättää ympäristönsä käytöstä.

Alueiden käyttö ja rakentaminen on järjestettävä niin, että se takaa edellytykset hyvälle elinympäristölle ja että se edistää niin ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti kuin kulttuurisesti kestävä kehitystä. (Alueidenkäyttölaki 1 ja 2 §)

Alueidenkäyttölain 1§ todetaan myös, että sen tavoitteena on turvata kuntalaisten mahdollisuus osallistua asioiden valmisteluun ja että suunnittelu on vuorovaikutteista sekä tiedottaminen on avointa. Lain 6§ määrittää, että vuorovaikutus tulee tapahtua henkilöiden ja yhteisöjen kanssa, joiden oloihin tai etuihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa. Myös Kuntalain 22§ velvoittaa, että kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä tulee olla oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Tällaisia osallistumista ja vaikuttamista edistäviä toimenpiteitä voi olla esimerkiksi erilaisten keskustelu- ja kuulemistilaisuuksien järjestäminen tai asukkaiden, järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteisten asioiden suunnittelun ja valmistelun tukeminen.

Nämä lakikirjaukset ovat kehittäneet kuntien vuorovaikutuksellista suunnittelua ja niiden myötä on lanseerattu uusia lähestymistapoja suunnitteluun. Lakien uudistamisen myötä kuntalaisella tuleekin olla mahdollisuus osallistua palveluja koskevaan päätöksentekoon niin suunnittelu-, valmistelu-, päätös- kuin toimeenpanovaiheessa. (Hovi 2024, 25.)

Syrjäsen (2005, 11) mukaan osallistamista voidaan lisätä kaavoitusprosessissa esimerkiksi seuraavilla keinoilla: tiedotetaan osallisille kaavoituksesta, kuuleminen eli kootaan tietoa osallisten mielipiteistä kaavoitusprosessin aikana, kumppanuus eli aktiivinen monitahoinen vuorovaikutus useiden toimijoiden kesken. Kuntatasolla kaavoituksen vuorovaikutus tarkoittaa yleensä osallisten ja hallinnon välillä tapahtuvaa kommunikointia. Pelkän vuorovaikutuksen ja vuoropuhelun sijaan voidaan toteuttaa myös vuorovaikutteista suunnittelua, jossa yksilöt ja ryhmät osallistuvat eri tavoin suunnitteluprosessin vaiheisiin. Siten osallisilla on paremmat mahdollisuudet vaikuttaa elinympäristönsä laatuun. Tällöin vuorovaikutuksen ytimessä on toimijoiden välisen informaation liikkumisen lisäksi merkitysten vaihto ja työstäminen.

4.2 Kaavoitus Rovaniemellä

Rovaniemellä on valmistelussa strateginen yleiskaava vuosien 2024–2026 aikana. Kaavalla ohjataan kaupungin yhdyskuntarakenteen kehitystä ja se toimii pitkän aikavälin suunnitelmana kaupungin maankäytölle. Aikaisempiin yleiskaavoihin verrattuna strateginen yleiskaava on yleispiirteisempi ja ajanjaksoltaan pidempi. Tarkoituksena on luoda joustava suunnitelma vuoteen 2050, jota voidaan päivittää valtuustokausittain. (Rovaniemen kaupunki, n.d.)

Strategisen yleiskaavan valmistelu on aloitettu vuonna 2024, jolloin kaupunginhallitus käsitteli kaavan vireilletulon ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman. Lisäksi on aloitettu yleiskaavan tueksi esiselvityksiä, kuten jo laaditut Rovaniemen maankäytön ja asumisen toteutusohjelma MAATO, Rovaniemen asuinalueiden tiivistämisen suuntaviivat sekä Rovaniemen keskustavisio. Valmistelun alussa laaditaan myös tulevaisuus- ja kehityskuva, jossa pohditaan, millainen Rovaniemi on vuonna 2050 ja mikä on kaupungin visio vuodelle 2050. Valmistelu on alkanut keväällä 2024 ja päättyy keväällä 2025. (Rovaniemen kaupunki, n.d.)

Yleiskaavan laadintaan voi osallistua Rovaniemellä asuvat, työskentelevät tai maata omistavat ihmiset. Yksilöiden lisäksi kaavan laadintaan voi osallistua viranomaiset ja yhteisöt, joihin kaava vaikuttaa. (Rovaniemen kaupunki, n.d.) Vuoden 2024 aikana kaavatyöhön on voinut osallistua tulevaisuuskyselyyn vastaamalla, kansalaisraadissa ja sidosryhmätilaisuuksissa (Rovaniemen kaupunki, 2024).

4.3 Kulttuuripolitiikka kunnissa

Kuntien palveluja, myös kulttuuripalveluja, kehitetään yhteistyössä kuntien ja valtion kesken. Valtio rahoittaa toimintaa osittain, asettaa lait ja asetukset ja kuntien tehtävä on niiden pohjalta järjestää palvelut ja rahoittaa ne. (Kangas, 2015, 43.)

Kuntien kulttuuritoiminnan järjestämisestä ja siihen liittyvistä tavoitteista, tehtävistä, yhteistyöstä, asukkaiden osallistumisesta, tiedon tuottamisesta ja toiminnan arvioinnista, valtionrahoituksesta sekä kehittämistehtävästä säädetään laissa. Laki kuntien kulttuuritoiminnasta määrittelee 1 § kuntien kulttuuritoiminnan niin, että se on toimintaa, jolla kunta edistää kulttuurin ja taiteen tekemistä, harrastamista, sen saavutettavuutta ja käyttöä sekä taide- ja kulttuurikasvatusta ja kulttuuriperintöä.

Kunnan tehtävänä on järjestää kulttuuritoimintaa, joka edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä sekä luo edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle. Sen tehtävänä on myös ylläpitää kulttuuriperintöä ja tukea paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa. Palveluita järjestettäessä tulee ottaa huomioon paikalliset olosuhteet ja voimavarat sekä erilaisten väestöryhmien tarpeet. Toimintaa ei tarvitse järjestää itse, vaan se voidaan tehdä yhteistyössä toisten kuntien kanssa tai muilla tavoin. (Laki kuntien kulttuuritoiminnasta 3 §.)

Vuonna 2023 kunnat järjestivät tai tukivat eniten kunnissa vierailevia musiikkiesityksiä, kulttuuritapahtumia sekä lapsille ja nuorille suunnattua harrastustoimintaa. Myös taiteen perusopetusta järjestettiin tai tuettiin suurimmassa osassa kunnissa. Vähiten järjestettiin tai tuettiin taiteilijaresidenssejä ja kulttuuritaloja. (Kuntaliitto, n.d-b.)

Kuntien lakisääteisen kulttuuritoiminnan toteuttamista seurataan kahden vuoden välein tehtävällä Peruspalvelututkimuksella. Viimeisimmän tutkimuksen mukaan kunnissa toteutetaan hyvin kulttuurin ja taiteen harrastamisen sekä siihen liittyvän kansalaistoiminnan edistämistä, kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa. Kyselyn mukaan myös kulttuurin ja taiteen edistäminen osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä sekä osallisuutta ja yhteisöllisyyttä on onnistunut. (Ruusuvirta, Renko & Nokela 2024.)

Heikoimmaksi arvioitiin kulttuurisen vuorovaikutuksen ja kansainvälisen toiminnan edistäminen sekä edellytysten luominen ammattimaiselle taiteelle ja työlle. Näistä tehtävistä on suoriutettu heikommin myös vuonna 2019. (Ruusuvirta, Renko & Nokela 2024.)

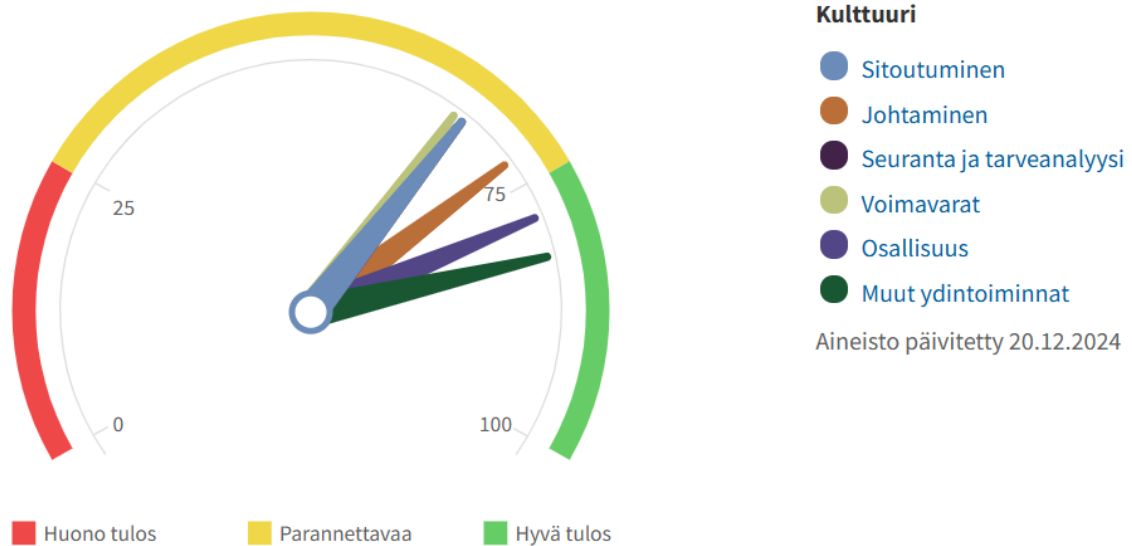
Kyselyssä kartoitettiin myös, kuinka taide ja kulttuuri ovat osa paikallista ja alueellista elinvoimaa. Vastauksissa korostuivat tapahtumat, joiden koettiin työllistävän ja lisäävän yritys yhteistyötä, lisäävän asukkaiden viihtyisyyttä sekä houkuttelevan matkailijoita. Myös julkinen taide nähtiin investointina ja lisäävän asukkaiden viihtyvyyttä. Viihtyvyyden ohella taiteen ja kulttuurin nähtiin vaikuttavan osallistumiseen, yhteenkuuluvuuteen sekä aktiivisuuteen, jolloin taide- ja kulttuuritoiminnan koettiin lisäävän tätä kautta elinvoimaa tarjoamalla osallistumismahdollisuuksia ja elämyksiä kuntien asukkaille. (Ruusuvirta, Renko & Nokela 2024.)

Monet kunnista kokivat, että taide ja kulttuuri edistää kulttuurimatkailua ja parantaa kunnan imagoa sekä lisää investointeja ja houkuttelee uusia vierailijoita sekä asukkaita. Kunnissa myös nähtiin, että taide- ja kulttuuritoiminta työllistää taiteilijoiden ja muiden alan ammattilaisten lisäksi välillisesti muita ammattilaisia. Monessa kunnassa kulttuuritoimiala onkin tehnyt tiivistä yhteistyötä elinkeino- ja matkailutoimialojen kanssa sekä toteuttanut kulttuuritoimintaa monipuolisissa paikallisissa ja alueellisissa verkostoissa. (Ruusuvirta, Renko & Nokela 2024.)

Kuntien terveyttä ja hyvinvointia edistävää toimintaa voidaan arvioida Terveystieteiden tutkimuslaitos THL:n TEAvisarilla. Koko maassa hyvään tulokseen ylletään vuonna 2023 ainoastaan kohdissa muut ydintoiminnot sekä osallisuus. Muut ydintoiminnot pitävät sisällään kulttuuritoiminnan ryhmille, päätösten vaikutusten ennakoarvioinnin sekä kulttuurikasvatusta

edistävät toimenpiteet. Osallisuuden sisällä on vaikuttamistavat, yhteistoiminta sekä kirjastojen tilat. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL, 2024a.)

Kulttuuri : Koko maa 2023

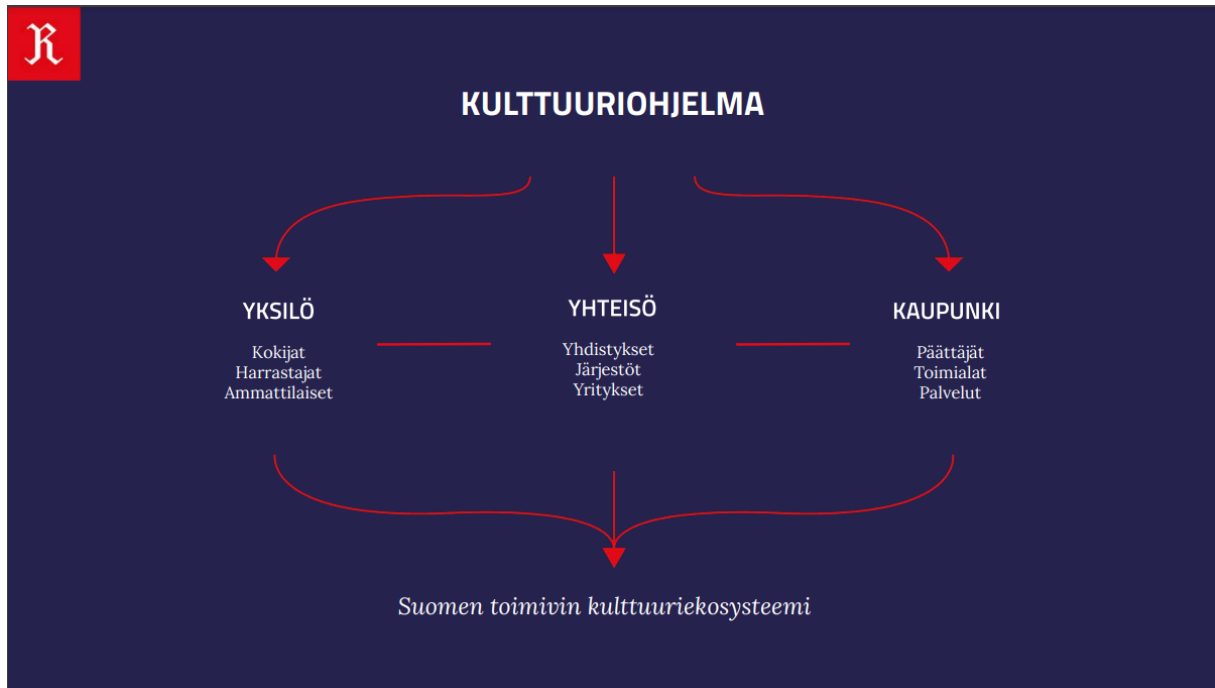

Kuva 1. TEAviisari, kulttuuri: koko maa 2023. Kuva: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL (2024a).

4.4 Kulttuuripolitiikka Rovaniemellä

Rovaniemen kaupungille on luotu kulttuuriohjelma vuosille 2021–2025. Ohjelma on suunnattu niin kulttuurin tekijöille kuin kokijoille ja sen tavoitteena on linjata, millainen kulttuurikaupunki Rovaniemi on. Sen ytimessä on, että Rovaniemellä on Suomen toimivin kulttuuriekosysteemi, jonka muodostaa kaikki kaupungissa toimivat kulttuuritoimijat. Ohjelma on luotu yhdessä kaupunkilaisten sekä kulttuurialan ammattilaisten kanssa ja se on osa kaupungin brändiuudistusta. (Rovaniemen kaupunki, 2021.)

Suomen toimivin kulttuuriekosysteemi määritellään ohjelmassa niin, että sisältää kulttuurin kokijat ja tekijät, alueella toimivat yritykset ja yhdistykset sekä kaupunkiorganisaation ja sen päätoimintatekijät. Kulttuuriekosysteemissä tapahtuu rajoja ylittävää yhteistyötä näiden tahojen kesken ja sen tarkoituksena on vahvistaa toimijoiden ja yhteisöjen suhteita ja yhteyksiä. Ekosysteemi toimii kolmella tasolla, jonka keskipisteessä on yksilöt eli kaikki rovaniemeläiset, keskimmaiselta tasolta yhteisöt ja uloimmalta kehältä kaupunki ja sen palvelut. (Rovaniemen kaupunki, 2021.)

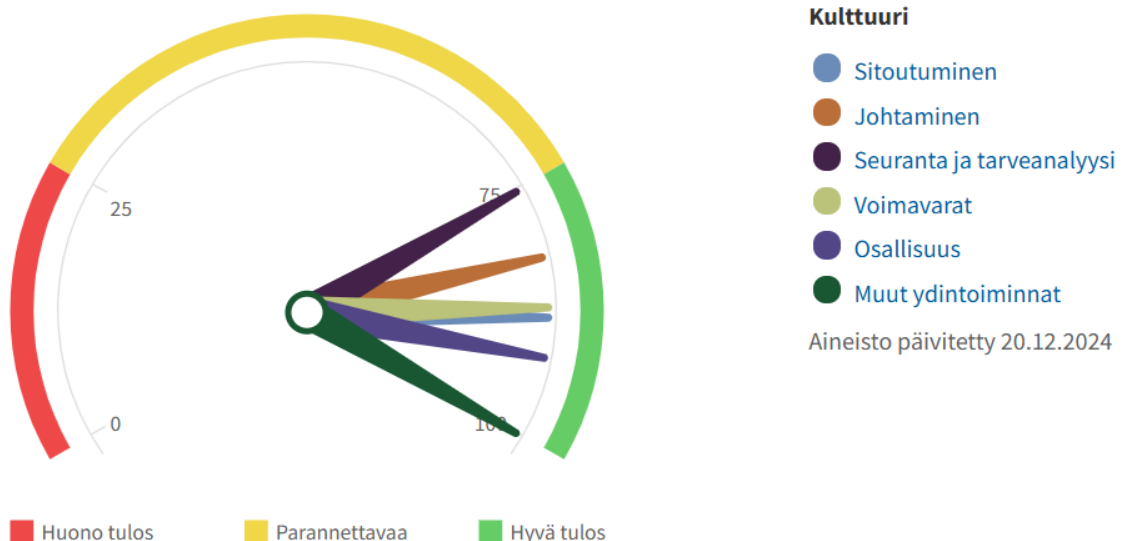
Kuva 2. Kulttuuriekosysteemin tasot. Kuva: Rovaniemen kaupunki (2021)

Suomen toimivinta kulttuuriekosysteemiä rakennetaan viiden ydinteeman ympärille, joita ovat hyvinvointi, yhdenvertaisuus, yhteistyö, kulttuurin monipuolisuus sekä vetovoimatekijät. Hyvinvointi-teeman alle ohjelmassa luetaan myös kulttuurin luoma yhteisöllisyys sekä kestävän kehityksen edistäminen. Yhdenvertaisuudella ohjelmassa tarkoitetaan sitä, että kulttuuria on mahdollista kokea ja luoda aktiivisesti kyliltä kaupunkiin. Kulttuuriympäristön turvallisuus nähdään myös yhdenvertaisuuskysymyksenä. Yhteistyötä halutaan lisätä poikkialaisesti ja erilaisia siltoja luoden niin kaupungin sisällä, sen rajojen ulkopuolella kuin myös kansainvälisestikin. Kulttuurin monipuolisuudesta todetaan sen olevan arvokasta ja Rovaniemestä halutaan luoda erityinen paikka tehdä ja hengittää kulttuuria. Kulttuuri ja erityisesti kulttuurimatkailu nähdään niin vetovoimatekijänä kuin myös pitovoimana. Se nähdään myös elinvoiman rakentajana. (Rovaniemen kaupunki, 2021.)

Ohjelman myötä on tehty myös kaupungin kulttuurilupaukset. Lupauksissa kaupunki kannustaa jokaista asukasta luovuuteen ja olemaan osa kaupungin kulttuurikenttää. Kaupunki lupaa edistää kulttuuripalveluiden tuottamista, saatavuutta ja saavutettavuutta, kutsua kulttuuritoimijoita yhteen sekä edistää verkostoitumista ja viestiä kulttuurista elin- ja vetovoimatekijänä. Lupauksissa luvataan myös, että kulttuurin tekemistä ohjaavat yhteiset tavoitteet ja yhteinen tahtotila toteuttavat Rovaniemen kulttuurivisiota. (Rovaniemen kaupunki, 2021.)

Kun Rovaniemeä katsotaan tilastojen valossa, näyttää kaupungilla menevän hyvin. TEAviisari kulttuurin osalta ollaan kaikissa kohdissa hyvässä tuloksessa. Tarkemmin tuloksia katsoessa parannettavaa löytyy kirjastotiloista, asioiden esittelyssä johtoryhmälle erityisesti kuntalaisten ajatuksista kulttuuripalveluihin liittyen, hyvinvointialueen kanssa tehtävässä yhteistyössä sekä talousarvion kirjauksissa ja tavoitteissa. (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos THL, 2024b.) Rovaniemen kaupunki käytti vuonna 2023 223,56 euroa kulttuuritoimintaan asukasta kohden ja kaupungin nettokäyttökustannukset kulttuuritoimintaan oli 14,6 miljoonaa euroa. Kaupunki avusti kulttuuritoimintaa 2,8 miljoonalla eurolla. Eniten rahaa käytettiin kirjastopalveluihin, teatteri-, tanssi- ja sirkuspalveluihin sekä museopalveluihin. (Kuntaliitto, n.d.-b)

Kulttuuri : Rovaniemi 2023

Kuva 3. TEAviisari, kulttuuri: Rovaniemi 2023. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos THL.

Vaikka TEAviisari näyttää, että Rovaniemellä menee julkisrahoitteisin kulttuuritoiminnan osalta hyvin, niin vapaan kentän kulttuuritoiminta on ollut ahdingossa jo pitkään tilojen puutteen takia ja monenlaisia projekteja on kehitelty vuosien varrella. Kaupunginarkkitehti Sipi Hintsanen on todennut, että nykyiset kulttuuritilat eivät palvele kaikkia tilatarpeita ja Valistustalon purkamisen jälkeen kaupungista katosi keikkapaikka (Talvensaari, 2023). Valistustalo oli Rovaniemellä kulttuurillisesti merkittävä rakennus, joka purettiin vuonna 2016. Valistustalon tiloissa toimivat muun muassa ravintola Tivoli sekä Kulttuuriyhdistys Valsa. (Hursti, 2023.)

Valistustalon purku sai aikaan kansanliikkeen Pelasta Valsa!, joka halusi puolustaa rakennusta purkamiselta (Juntti, 2012).

Vuonna 2016 on ollut kansanliike Pro Rovaniemi, joka ajoi Ounaskosken koulun muuttamista Mahdollisuuksien taloksi, josta olisi voitu vuokrata tiloja kaupungissa toimivien kulttuuritoimijoiden käyttöön (Juntti, 2016). Vuonna 2019 vanhoja VR:n makasiineja otettiin haltuun kulttuurille. Tempauksilla ja adressilla haluttiin vaikuttaa Lampelan alueen kaavoitukseen ja makasiineista haluttiin tehdä paikka monenlaiselle kulttuurille keikoista katukulttuuriin. (Vasara, 2019a.) Samana vuonna järjestettiin Vanhalla Asemalla kulttuurijuhla, jonka järjesti joukko rovaniemeläisiä kulttuuritoimijoita. Tavoitteena oli tehdä tyhjillään olevasta asemarakennuksesta Kulttuuriasema. Tilasta haluttiin luoda pysyvä tila monipuoliselle kulttuuritoiminnalle ja esitysten lisäksi tilaan suunniteltiin taidegalleriaa ja residenssiohjelmaa. (Vasara, 2019b.) Kansanliikkeet eivät tuottaneet tulosta, sillä Ounaskosken koulu purettiin, VR:n makasiinien tilalle rakennettiin Mehiläisen toimipiste ja Vanhan Aseman kohdalla päätöksiä mahdollisesta toiminnasta ei ole tehty.

5 MENETELMÄT

5.1 Kyselytutkimus

Tässä opinnäytetyössä hyödynnettiin aineistonkeruumenetelmänä sähköistä kyselyä. Kysely on yksi kvantitatiivisista tutkimusmenetelmistä. Sillä voidaan kerätä tietoa isolta vastaajajoukolta ja se sopiikin tiedonkeruumenetelmäksi mielipiteen saamiseksi selkeärajaisen kohderyhmän jäseniltä. Tulokset tulee numeroina ja niillä vastataan kysymyksiin kuten moniko, miten usein, millä tavalla ja mitä. (Ruohonen, 2022.)

Kyselylomakkeet ovat yksi perinteisimmistä tutkimustavoista ja niitä voidaan toteuttaa joko paperisena tai verkkolomakkeena. Kysymysten muodostamisessa tulee olla huolellinen, sillä kysymysten muoto voi aiheuttaa virheen, kun vastaaja tulkitsee kysymyksen toisin kuin kysyjä. Kysymysten on hyvä olla yksinkertaisia ja niiden tulee pohjautua tutkimusongelmaan. Kyselyn alussa kysytään usein taustatekijöitä, kuten ikää tai asuinpaikkaa eli selittäviä muuttujia. Kysely kannattaa aloittaa helpoilla kysymyksillä ennen vaikeisiin aiheisiin menoa. Myös loppuun kannattaa sijoittaa muutama helpompi kysymys. (Valli, 2018, luku: Aineistonkeruu kyselylomakkeella.)

Sähköisessä kyselyssä on useita etuja. Niissä on parempi vastausprosentti kuin paperisissa kyselyissä, ne voidaan rakentaa visuaalisesti mielenkiintoiseksi ja tukemaan kysymysten selkeyttä, lisäksi ne ovat nopeita ja taloudellisia. Ne myös vähentävät tutkijan työtä, kun aineisto on valmiiksi sähköisessä muodossa. Verkkolomakkeissa tulisi kiinnittää erityistä huomiota siihen, että ne ovat käytettävissä niin tietokoneen kuin mobiililaitteiden selaimilla. (Valli & Perkkilä, 2018, luku: Sähköisen kyselyn etuja.) sähköinen lomake ja sosiaalinen media aineistonkeruussa

Strukturoitujen kysymysten lisäksi kyselylomakkeessa hyödynnettiin avoimia, laadullisia kysymyksiä, joilla täydennettiin numerollista tietoa. Näillä kysymyksillä pyrittiin saamaan lisätietoa vastaajien kokemuksista liittyen osallisuuteen, yhteisöllisyyteen, kaupunginosan kehittämiseen ja Valoaseman toimintaan sekä kaupungin kulttuuritilanteeseen.

Laadullisella eli kvalitatiivisella tutkimuksella pyritään ymmärtämään erimerkiksi vastaajien käyttäytymisen tai päätösten syitä. Laadullisella tutkimuksella vastataan kysymyksiin miksi, miten ja millainen. (Heikkilä 2014, 15.) Yleisimpiä menetelmiä kerätä laadullista aineistoa on

kysely, haastattelu, havainnointi sekä eri lähteisiin perustuva tieto ja näitä menetelmiä voidaan käyttää niin vaihtoehtoisesti kuin eri tavalla yhdistettynä (Tuomi & Sarajärvi 2009, 71.)

5.2 Kyselytutkimuksen toteutus

Kävin yhdistyksen hallituksen kokouksessa heinäkuussa 2024 esittelemässä opinnäytetyötä sekä keskustelemassa kyselyn teemoista. Keskustelun pohjalta totesimme, että toteutamme tutkimuksen sähköisenä kyselynä (liite 1). Päädyimme valintaan siksi, että se mahdollistaisi mahdollisimman monelle mahdollisuuden vaikuttaa ja vastata kyselyyn. Sähköiseen lomakkeeseen päädyttiin myös sen takia, että se mahdollisti vastausten analysoinnin helpommin.

Kävimme hallituksen keskustelua mahdollisista asukastapahtumista, jos vastausmäärä jää jollakin ikäryhmällä heikoksi. Keskustelussa kävimme läpi hallituslaisten toiveita siitä, mitä tietoa kysely tuottaisi. Päädyimme keräämään mahdollisimman paljon numerollista dataa, sillä sitä on myös helppo esitellä eteenpäin, esimerkiksi päättäjille. Lisäksi lisäsimme jokaisen teeman jälkeen avoimen kysymyksen, jossa omia vastauksiaan pystyi perustelemaan lisää.

Keskustelun pohjalta teemoiksi nousi Valoaseman toiminta, alueen kehitys sekä yhteisöllisyys. Kysymykset laadittiin näiden teemojen pohjalta ja ne käsittelivät seuraavia aiheita:

- Toiminta: millaista toimintaa Valoasemalle toivotaan eri asiakasryhmille, millaisia huolia toimintaan liittyy, ovatko asukkaat valmiita maksamaan kulttuuritoiminnasta ja kuinka paljon
- Alueen kehitys: millaiseksi asukkaat kokevat nykytilanteen vapaa-ajan ja kulttuurin osalta, millaisena alueen kehitys koetaan, voiko asukkaat vaikuttaa alueen kehitykseen ja kuinka Valoasema voi olla osana asuinalueen kehittymistä
- Yhteisöllisyys: kuinka Valoasema voi olla mukana luomassa asuinalueen yhteisöllisyyttä, millaista yhteistyötä voidaan tehdä alueen toimijoiden kanssa, kuinka yhteisöllisyys koetaan tällä hetkellä

Kyselyä markkinoitiin Valoasema ry:n nettisivuilla, sosiaalisen median kanavissa, julisteilla kauppojen ja ilmoitustaulujen seinillä sekä lehdistötiedotteella. Kysely oli auki lokakuun 2024 ajan. Tänä aikana kyselyyn vastasi 513 henkilöä.

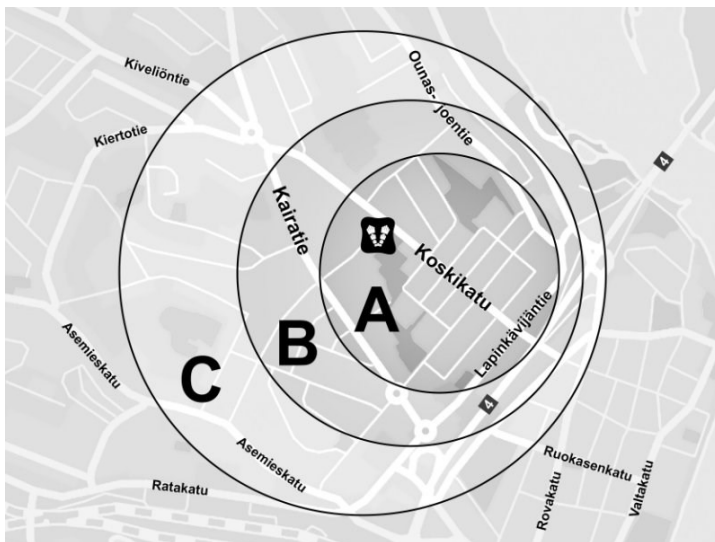
Kyselystä laadittiin varmuudeksi myös paperinen versio, jos kyselyn aukioloaikana olisi tullut sopivia tilaisuuksia kerätä myös paperisia vastauksia. Paperista vaihtoehtoa pidettiin myös vaihtoehtona erityisesti ikäihmisten kuulemiseen, joille paperinen version olisi voinut olla helpompi. Paperisten vastausten keräämiselle ei ilmennyt tarvetta kyselyn aukiolon aikana. Koska vastauksia tuli tarpeeksi, ei koettu tarvetta järjestää fyysisiä asukastilaisuuksia.

Vaikka fokus oli 3. kaupunginosan asukkaissa, niin kyselyyn oli mahdollista vastata myös muualta kuin kyseiseltä asuinalueelta. Tähän päädyttiin, sillä vaikka Valoaseman tämän hetken suunnitelmana on sijoittua 3. kaupunginosan alueella, on toiminnan tarkoitus tavoittaa asukkaat koko kaupungin alueelta.

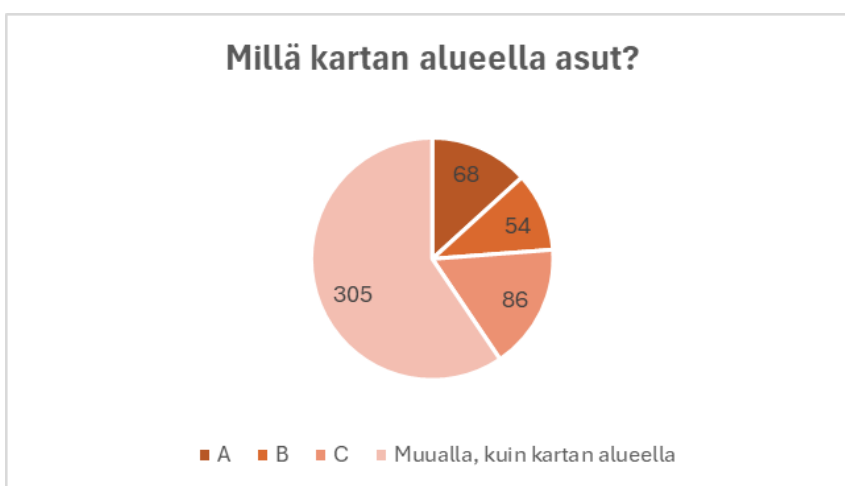
6 KYSELYN TULOKSET

6.1 Taustakysymykset

Kyselyn alussa kysyttiin vastaajien asuinalueita ja ikää. Asuinalueita kartoitettiin kartan avulla, jossa 3. kaupunginosa oli jaettu kolmeen eri alueeseen. Lisäksi vastausvaihtoehtona oli, että asuu kartan ulkopuolella. Kartan alueella eli 3. kaupunginosassa asui 208 henkilöä eli 41 % vastanneista. Kyselyyn vastanneista 13 % asui Valoaseman suunnitellun tilan välittömässä läheisyydessä.

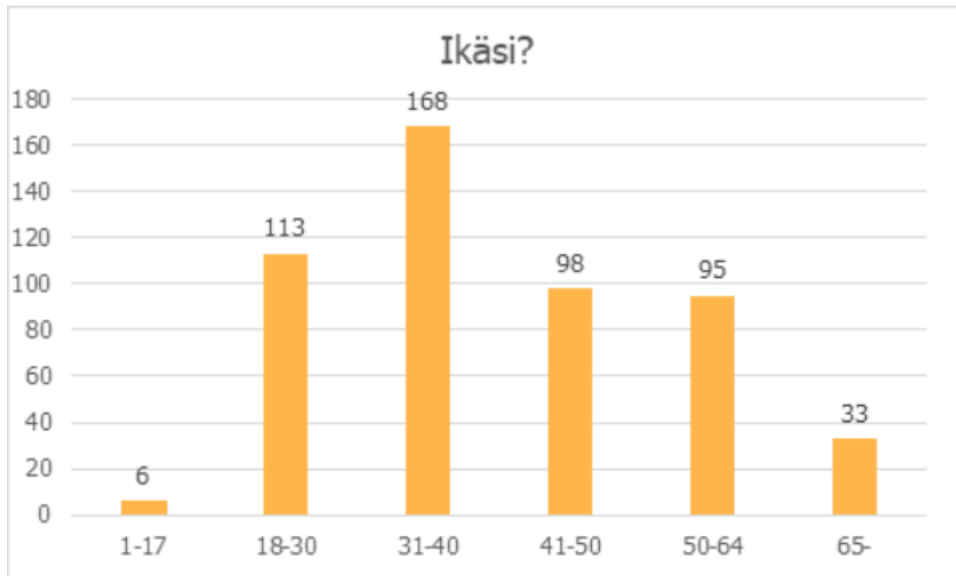

Kuva 2. Asuinalueen kartta.

Kaavio 1. Millä kartan alueella asut? A, B, C, Muualla kuin kartan alueella.

Ikäryhmistä eniten vastauksia saatiin 31–40 –vuotiailta, joita oli 168 kappaletta. Vähiten vastauksia saatiin 11–17 –vuotiailta, joita oli vastaajissa kuusi kappaletta. Toiseksi vähiten vastauksia tuli ikäryhmältä 65+, josta vastauksia saatiin 33 kappaletta. Muiden ikäryhmien (18–30, 41–50, 51–64) vastausjakauma oli tasaisempaa ja sijoittui väleille 95–113.

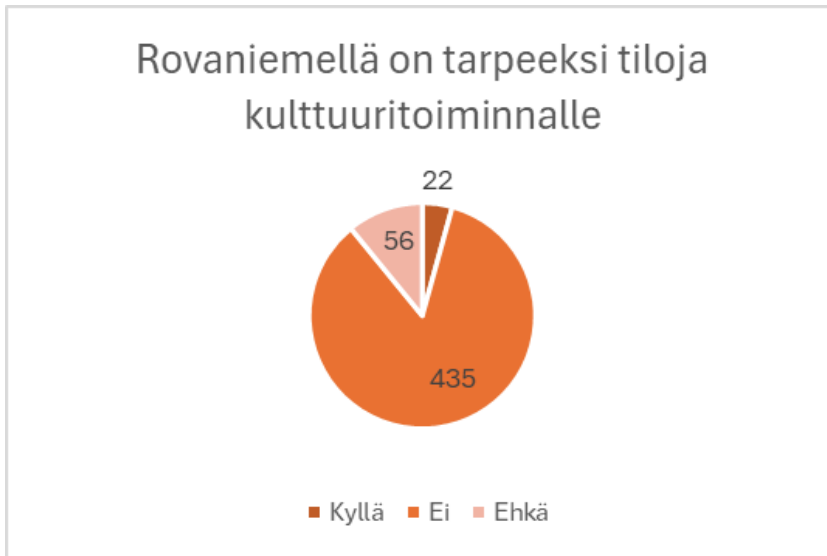
Kaavio 2. Ikäsi?

6.2 Valoaseman toiminta

Valoaseman toiminnan kohdalla kerättiin tietoa niin kulttuuritilojen määrästä kuin kulttuurialan kehittamisestä Rovaniemellä, mutta myös toiveita Valoaseman toimintaan eri käyttäjäryhmille.

Kulttuuritoiminnan kehittämisen tärkeyttä pyydettiin arvioimaan asteikolla 1–5, jossa 1 tarkoitti, ettei kehittäminen ole ollenkaan tärkeää ja numero 5 tarkoitti, että kehittäminen nähtiin erittäin tärkeänä. Vastausten keskiarvo oli 4,61, eli kehittämistä pidettiin tärkeänä. Vain viisi vastaajaa ei pitänyt kehittämistä ollenkaan tärkeänä.

Kulttuuritilojen määrän riittävydestä kysyttiin niin, että vastausvaihtoehtoina oli kyllä, ei ja ehkä. Vastaajista 85 % koki, ettei Rovaniemellä ole tarpeeksi kulttuuritiloja ja 4 % vastaajista oli sitä mieltä, että kaupungissa on tarpeeksi kulttuuritiloja.

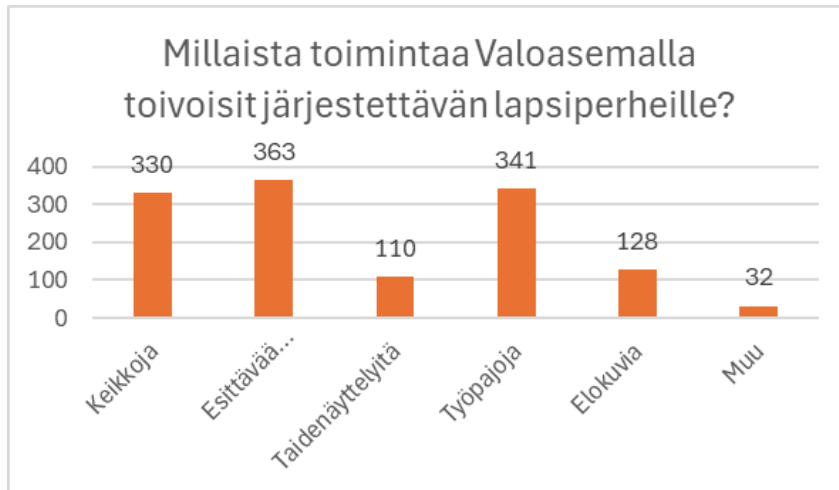
Kaavio 3. Rovaniemellä on tarpeeksi tiloja kulttuuritoiminnalle. Kyllä, ei ehkä.

Toiveita Valoaseman toimintaan liittyen kysyttiin käyttäjäryhmien osalta erikseen. Ikäryhmät oli määritelty seuraavasti: lapsiperheet, nuoret, aikuiset ja ikäihmiset. Kyselyyn oli määritelty ennakkoon eri vaihtoehdot, joista vastaajat pystyivät valitsemaan kolme mieleistään.

Vaihtoehtoina olivat:

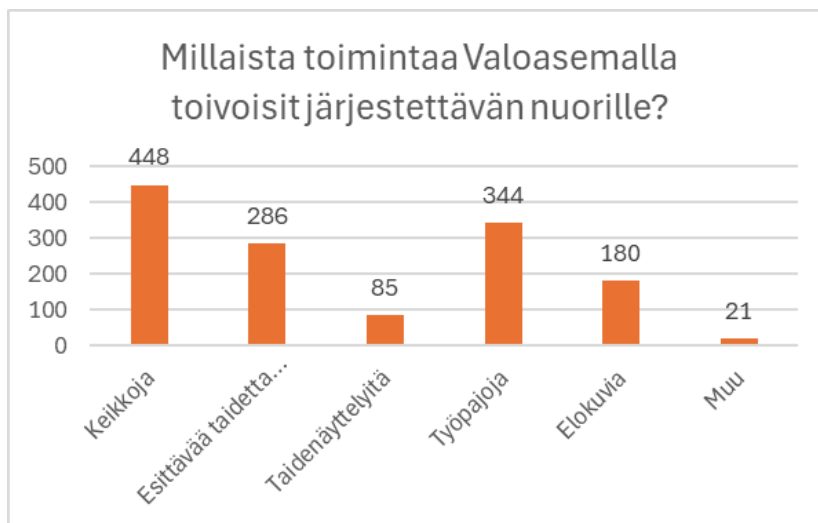
- Keikat
- Esittävä taide (esim. teatteri ja tanssi)
- Taidenäyttelyt
- Työpajat
- Elokuvat
- Muu

Lapsiperheitä koskevissa vastauksissa kolme suosituinta toimintaa olivat esittävä taide, keikat ja työpajat. Muu –vastauksia tuli 32 kappaletta ja niissä nostettiin esille toiveita messuista, askartelupajoista isompien tapahtumien yhteyteen, erilaisia lasten ja nuorten tapahtumia, lautapelejä, koulutusta eri kulttuurialoilta sekä yhteistyötä 3. sektorin toimijoiden, kuten urheiluseurojen, MLL:n ja seurakunnan kanssa. Vastauksissa oltiin myös huolissaan siitä, että jos tilassa on toimintaa myös lapsiperheille, voiko se rajoittaa aikuisille suunnitellun toiminnan järjestämistä tilojen maineen tai kohderyhmien limittymisen vuoksi.

Kaavio 4. Millaista toimintaa Valoasemalla toivoisit järjestettävän lapsiperheille? Keikkoja, esittävää taidetta, taidenäyttelyitä, työpajoja, elokuvia, muu.

Nuorten kohdalla kolme suosituinta toimintaa olivat myös keikat, esittävä taide ja työpajat. Muu –vastauksia annettiin 21 kappaletta ja niissä nostettiin esille toiveita taidekasvatukseen alle luokitellusta säännöllisestä harrastustoiminnasta, nuorten itse tuottamasta kulttuuritoiminnasta ja yhdessä tekemisestä, con-tapahtumasta ja kirjastotilasta tai lukunurkasta.

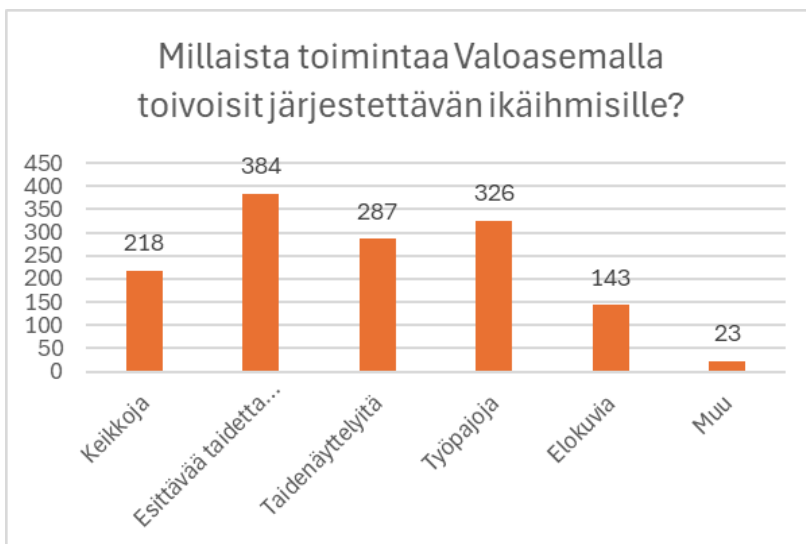
Kaavio 5. Millaista toimintaa Valoasemalla toivoisit järjestettävän nuorille? Keikkoja, esittävää taidetta, taidenäyttelyitä, työpajoja, elokuvia, muu.

Aikuisten käyttäjäryhmässä kolme suosituinta toimintaa olivat keikat, esittävä taide ja taidenäyttelyt. Muu –vastauksia annettiin 25 ja niissä nostettiin esille toiveet akrobatiatunneista, tanssista esimerkiksi salsan ja lavatanssien muodossa, stand up -esityksiä, erilaisia teematapahtumia ja –iltoja, työtiloja taiteilijoille, mahdollisuutta vuokrata tiloja eri järjestöille, olohuone-tyyppisiä keskusteluhetkiä sekä keikkailtojen laajentamista myös artistihaastatteluihin.

Kaavio 6. Millaista toimintaa Valoasemalla toivoisit järjestettävän aikuisille? Keikkoja, esittävää taidetta, taidenäyttelyitä, työpajoja, elokuvia, muu.

Ikäihmisten kohdalla kolme suosituinta toimintoa olivat esittävä taide, työpajat ja taidenäyttelyt. Muu –vastauksia annettiin 23 kappaletta ja niissä nostettiin esille toiveita säännöllisestä päivätoiminnasta tai kerhotoiminnasta taiteen parissa, kahviota ja toiminnallista osallistavaa toimintaa, jossa kohdata muita ikäihmisiä sekä lavatansseja.

Kaavio 7. Millaista toimintaa Valoasemalla toivoisit järjestettävän ikäihmisille? Keikkoja, esittävää taidetta, taidenäyttelyitä, työpajoja, elokuvia, muu.

Rovaniemi tarvitsee paikan, jossa bändit voi järjestää keikkoja, nuoret kohdata toisiaan, lapset oppia kulttuurin ja kädentaitojen pariin. Kohtuuhintaisuus ja kaikkien saavutettavuus tärkeitä ominaisuuksia. (Vastaja 255)

Lisäksi jokaisen käyttäjäryhmän kohdalla muu –vastauksissa toistui yksittäiset vastaukset, jossa tonttia toivottiin muuhun yritystoimintaan, asuntorakentamiseen tai hanketta pidettiin turhana.

Toiminnan kohdalla kartoitettiin myös vastaajien halukkuutta maksaa tapahtumien pääsymaksuja. Suurin osa vastaajista olisi valmiita maksamaan tapahtumista 1–30 euroa. Vain 13 vastaajaa vastasi, ettei olisi valmis maksamaan mitään.

Kyselyyn vastanneilta pyydettiin kommentteja Valoaseman toiminnasta myös avoimen vastausvaihtoehdon kautta. Vastauksissa nousi esille positiivinen asenne hanketta kohtaan. Erityisesti toivottiin matalan kynnyksen tapahtumia ja toimintaa ja tilaa asukkaille, ei turisteille.

Luulen että kulttuurikeskuksen saaminen paikalle palvelisi alueen kehitystä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta erittäin paljon. (Vastaaja 300)

Avoimissa vastauksissa oltiin huolissaan siitä, tuleeko tilasta liikaa meteliä. Lisäksi huolenaiheena nostettiin esille tilan terveys erityisesti sisäilman osalta, mutta myös pelko toiminnan jäämisestä pienen piirin toiminnaksi. Vastauksissa nousi esille myös se, että kaupungissa on jo monenlaisia kulttuuritiloja, joten riittääkö kävijöitä Valoasemalle.

6.3 3. kaupunginosan kehittäminen, yhteisöllisyys ja viihtyvyys

Kyselyn toisessa osassa kysyttiin vastaajien näkemyksiä liittyen kaupunginosan kehittämiseen, yhteisöllisyyteen ja viihtyvyyteen. Kysymyksiin vastattiin janalla 1–5 sekä kyllä, ei tai ehkä -vaihtoehdoilla. Lopuksi aiheesta oli vielä avoin kysymys.

Kysymys	1-5
Kulttuuritoiminnan kehittämisen tärkeys	4,61
3. kaupunginosan kehittämisen tärkeys	4,22
Tyytyväisyys kaupunginosan kehittämiseen	2,91
Osallistaminen alueen kehittämiseen	2,69
Kaupunginosan yhteisöllisyyden kokemus	2,76
Kaupunginosan viihtyisyyden kokemus	3,34

Valoaseman tärkeys osana kaupunginosan kehittämistä	4,44
---	------

Taulukko 1. Kehittäminen, osallisuus, yhteisöllisyys. Skaala 1 = ei tärkeää/ei tyytyväinen, skaala 5 = todella tärkeää/todella tyytyväinen.

Kaupunginosan kehittäminen koettiin tärkeänä ja vastausten keskiarvo oli 4,22. Kehittämiseen ei kuitenkaan oltu tyytyväisiä ja keskiarvo vastauksille oli 2,91. Vastaajat eivät myöskään kokeneet, että asukkaita osallistetaan kaupunginosan kehittämiseen ja osallistamiselle annettiin keskiarvoksi 2,69. Valoaseman rooli kehittämisen kannalta koettiin tärkeäksi ja vastausten keskiarvo oli tälle 4,44.

Kaupunginosaa ei myöskään koettu kovinkaan yhteisöllisenä. Keskiarvo tälle oli 2,76. Viihtyvyys oli hiukan parempi, sen keskiarvo oli 3,34. Myös yhteisöllisyydessä ja viihtyvyydessä vastaajat kokivat, että Valoasema lisäisi niitä. 72 % vastaajista koki, että Valoasema lisäisi alueen yhteisöllisyyttä ja 84 % koki, että Valoasema lisäisi alueen viihtyisyyttä.

Me tarvitaan elämää lisää! (Vastaaja 24)

Avoimissa vastauksissa nousi esille, kuinka alueelle tarvitaan yhteistä tilaa, joka kokoaisi asukkaat yhteen, ei vain 3. kaupunginosan vaan koko Rovaniemen alueelta. Erityisesti vastauksissa korostui tarve tilalle ja toiminnalle, joka olisi paikallisille asukkaille turistien sijaan. 3. kaupunginosa koetaan alueena, jota tulisi kehittää, sillä tällä hetkellä alueella on lähinnä asuintaloja, mutta ei toimintaa. Valoaseman koettiin kehittävän myös alueen liiketoimintaa ja siten elävöittävän kaupunginosaa.

Olisi kiva jos olisi ns yhteinen olohuone jonne mennä. (Vastaaja 63)

Kuten kyselyssä aiemminkin, nousi avoimissa vastauksissa huoli metelistä sekä lisääntyvästä rauhattomuudesta. Vastauksissa oltiin huolissaan myös tilojen sisäilmasta. 3. kaupunginosa nähtiin alueena, jossa ei ole yhdistävää tekijää ja yhteisöllisyys on vähäistä ja vähentynyt erityisesti korona-ajan jälkeen.

6.4 Toiveet ja huolet Valoasemaan liittyen

Kyselyn viimeisessä osassa kysyttiin vielä toiveita ja huolia Valoasemaan liittyen. Kysymykset olivat avoimia kysymyksiä. Lisäksi kysyttiin alueella olevan bänditreenitilan haitoista sen lähellä asuvilta. Avoimista vastauksista löytyi selkeästi neljä eri teemaa. Nämä teemat olivat toimintaan liittyvät, naapurusto, tilaan liittyvät ja rahoitukseen liittyvät teemat.

Toimintaan liittyvissä teemoissa toistui eniten toiveet keikkapaikasta, jossa monenlaiset esiintyjät pääsisivät esiintymään. Vastaajat kokivat, ettei Rovaniemellä tällä hetkellä löydy keikkatiloja varsinkaan isommille nimille. Lisäksi toivottiin, että tilaan tulisi ravintolaa tai kahvilaa sekä galleriatilaa. Isojen, kaupallisten tapahtumien lisäksi toivottiin matalan kynnyksen toimintaa ja yhteisöllisiä tapahtumia. Vastaajat toivat esille tarpeen myös residenssi ja taiteilijoiden ja kulttuurialan ihmisten majoitustoiminnalle sekä työtiloilla ja treenikämpille. Toiminnan toivottiin olevan alusta asti osallistavaa ja jotta mahdollisimman moni pääsisi vaikuttamaan Valoaseman toimintaan esimerkiksi osallistavan strategian muodossa.

Toimintaan liittyvissä kommentteissa oltiin huolissaan siitä, että mahdollistaako tila aidosti uusien kulttuurialan toimijoiden näkymisen, vai siirtyykö kaupungin vanhat toimijat vain uusiin tiloihin ja peittävät uudet toimijat alleen. Vastauksissa ilmeni myös huoli siitä, että saneleeko yksi käyttäjä koko tilan ehdot, kuten koettiin kaupungin muissa kulttuuritiloissa tapahtuvan.

Elävää elämää yhdessä tehden. (Vastaaja 220)

Naapurusto toivottiin otettavan huomioon suunnitteluvaiheessa. Lisäksi toivottiin alueen koulujen kanssa yhteistyötä ja toimintaa asuinalueen asukkaille. Alueen olohuoneen lisäksi tilan toivottiin olevan avoin myös muille kaupunkilaisille sekä turisteille. Vastaajat toivoivat, että Valoasema ei aiheuttaisi turvattomuuden tunnetta alueelle ja tila ei lisäisi melua ilta- ja viikonloppuaikaan. Myös alueen levottomuuden ja roskaamisen lisääntymisestä oltiin huolissaan. Tilan toivottiin kuitenkin lisäävän myös alueen viihtyisyyttä esimerkiksi uuden leikkikentän muodossa. Vastauksissa toivottiin tilaa suunniteltaessa otettavan huomioon myös alueen parkkeeraus ja muu kulkeminen, jotta siitä ei aiheutuisi haittaa lähialueen asukkaille.

Toivoisin, että suunnittelussa otetaan naapurit huomioon. Tehdään naapurien kuuleminen tms. Huolettaa, että valoasemasta tulee meluhaittaa naapuriin. Nämä asiat olisi hyvä huomioida suunnittelussa. (Vastaja 11)

Tilojen toivottiin olevan esteettömiä ja että ne ovat saavutettavissa. Erityisesti nostettiin esiin mainostus, ikärajat sekä tapahtumien ajankohdat. Tilaan toivottiin isoa lavaa ja katsomoa sekä blackboxia. Vastajat toivat esiin myös tarpeen vuokrattaville tiloille erilaisiin juhliin ja selkeän varausjärjestelmän tarpeen. Tilan sisäilmaongelmista ja homeesta oltiin huolissaan myös näissä vastauksissa. Myös alueelle suunnitellut asuintalot herättivät huolta, koska ne voivat rajoittaa tapahtumien järjestämistä äänihaittojen takia.

Otetaan kaikki ikäryhmät huomioon. Erityisesti, otetaan liikuntarajoitteiset ihmiset huomioon tekemällä paikasta esteetön. (Vastaja 24)

Rahoituksen osalta vastauksissa toivottiin, että toiminta rahoitetaan itse, eikä verorahoista. Jos vahvaa yksityistä rahoittajaa ei löydy, ei toimintaa tarvita. Yrityksiä toivottiin toimintaan mukaan. Vastauksissa toivottiin liikesuunnitelmaa ja mesenaattia rahoituksen järjestelyksi. Vastauksissa oli kuitenkin myös toivetta siitä, että Valoasemalla ei mentäisi bisnes, vaan toiminta edellä. Hinnoittelussa toivottiin malttia, ettei tapahtumiin laiteta turistihintoja. Vastauksissa toivottiin myös, että kaupungin päättäjät käsittäisivät hankkeen tärkeyden ja että kaupungilta löytyisi tukea Valoasemalle. Iso huoli vastauksissa oli, pystytäänkö toimintaa rahoittamaan niin, ettei se jää hetkelliseksi toiminnaksi, vaan pysyväksi toimintapaikaksi.

Ei varsinaisesti, vaikka tiedän, että taloudellisella tilanteella on iso merkitys näin isojen asioiden kanssa. Olen toiveikas, että Rovaniemellä aletaan tulevaisuudessa panostaa entistä enemmän myös asukkaiden, eikä vain turistien viihtyvyyteen ja tällä projektilla asukkaiden tyytyväisyys olisi aavistuksen lähempänä. (Vastaja 309)

7 YHTEENVETO

7.1 Tulosten yhteenveto

Tutkimuksen tavoitteena oli osallistaa 3. kaupunginosan alueella asuvia alueen suunnittelutyöhön sekä luoda vuorovaikutusta alueen asukkaiden sekä Valoaseman välille. Tutkimuksella haettiin tuottaa tietoa asukkaiden toiveista ja kokemuksista kosken Valoasemaa, alueen kehittämistä sekä yhteisöllisyyttä.

Kun katsotaan Valoaseman merkitystä vastaajille osallisuuden näkökulmasta, näkyy vastauksissa toiveet ja tarpeet matalan kynnyksen toimintaan. Valoasema nähdään paikkana, jossa on helppo kokoontua ja joka toisi kaikille jotain sekä mahdollistaisi erilaisten toimijoiden toiminnan. Valoaseman toiminnan voitaisiin siis katsoa lisäävän asukkaiden kokemusta osallisuudesta ja se tukisi yksilöiden toimintakykyä aktiivisena toimijana. Paikallisella kulttuuritarjonnalla lähiöissä ja kaupunginosissa onkin iso merkitys osallistumiselle erityisesti niille, jotka kuluttavat kulttuuria vähän (Lindholm, 2016, 77).

Osallisuus lisää myös ihmisten kiinnittymistä paikkoihin. 3. kaupunginosaa ei koettu kovin yhteisölliseksi, mutta Valoaseman tulo alueelle lisäisi kyselyn mukaan asukkaiden mahdollisuuksia kokea yhteisöllisyyttä ja vahvistaa osallisuutta. Valoasema nähdään paikkana, joissa asukkaat voivat osallistua aktiivisina toimijoina niin Valoaseman toimintaan, mutta samalla myös alueen kehittämiseen. Valoasemalla voitaisiin siis toteuttaa lakia kuntien kulttuuritoiminnasta (2§), jonka tavoitteiden toteuttamisen lähtökohtina on muun muassa demokratia, asukaslähtöisyys sekä vuoropuhelu.

Vastauksissa toistuu usein turismi ja kuinka asukkailla on tarve myös omille tiloille erityisesti keskustan läheisyydessä. Vaikka kunnat kokevatkin kulttuurin lisäävän elinvoimaa ja houkuttelevan matkailijoita (Ruusuvirta, Renko & Nokela, 2024), niin tuloksista voi lukea, että se voidaan kokea myös ongelmalliseksi ja kaupunkilaiset kaipaavat myös omia tiloja. Paikallisen kulttuurin tukeminen ja sen luokse kokoontumisen mahdollisuus lisää paikkaan liittyvää yhteisöllisyyttä, joka on erityisesti kaupunkialueella katoamassa oleva ilmiö (Sitra, n.d.). Valoasemalla koetaan olevan iso merkitys paikallisyhteisön rakentamisessa. Näiden paikallisten tarpeiden huomioiminen ja tilojen tarjoaminen yhteisölliseen käyttöön parantavat asuinalueen viihtyvyyttä ja kaupungin pitovoimaa.

Valoasema nähdään vastauksissa potentiaalisena tilana, joka mahdollistaa asukkaiden osallisuuden ja aktiivisuuden. Vastausten määrästä voidaan päätellä, että Valoasema hankkeena motivoi asukkaita myös osallistumaan ja vaikuttamaan yhteisiin asioihin. Vastauksista kuitenkin selvisi, että osallistuminen päätöksentekoon ja alueen kehittämiseen koetaan heikkona, joka onkin usein haaste yhteisöllisyyden luomisessa. Vastauksista voi päätellä myös turhautumista poliittiseen päätöksentekoon ja kaavoitukseen, sekä kulttuurialan pitkään jatkuneeseen ahdistukseen.

Vastauksista voidaan päätellä, että Valoasema-projekti ei ainoastaan edistä osallisuutta, vaan myös vahvistaa yhteisöllisyyttä paikallistasolla tarjoamalla tiloja, joissa ihmiset voivat kokoontua, luoda uusia kontakteja ja tuntea kuuluvansa yhteisöön. Se nähdään myös ratkaisuna kaupungin kulttuuritilarapeeseen, joka on akuutti.

Vastauksista voi myös päätellä, että kaupunkilaiset toivoisivat lisää monipuolisempaa kulttuuria kaupunkiin. Se on tavoitteena myös Rovaniemen kaupungin kulttuuriohjelmassa (Rovaniemen kaupunki, 2021), joka ei ainakaan tämän tutkimuksen mukaan ole toteutunut täysin. Myös laki kuntien kulttuuritoiminnasta (2§-3§) edellyttää, että kunta edistää toiminnallaan kaikkien yhdenvertaisia mahdollisuuksia kulttuuriin, lisäksi kuntien tulee tukea paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa.

Poliittiseen päätöksentekoon ja erityisesti kaavoitukseen liittyen vastaukset luovat parantamisen varaa. Osallisuuden näkökulmasta paikallista keskusteludemokratiaa on pyritty parantamaan useissa kunnissa kannustamalla kansalais- ja kuntalaisaloitteisiin ja järjestämällä asukas- ja asiakasraateja (Isola, Kaartinen, Leemann, Lääperi, Schneider, Valtari & Keto-Tokoi, 2017, 12). Vaikka lainsäädäntö ja kaupungin toimintatavat ovat menneet eteenpäin osallistamisen kannalta, on siinä selkeästi kehitettävää Rovaniemen kaupungilla.

7.2 Jatkotoimenpiteet

Jatkotoimenpiteenä toivoisin jokaisen Rovaniemen kaupungin päättäjän tutustuvan tutkimusaineistoon, sillä se antaa kuvaa kaupunkilaisten toiveista kaupungin kulttuurikentälle sekä Valoaseman jatkolle. Kyselyn tuloksia on jo esitelty hyvinvointilautakunnalle joulukuussa 2024 ja kaupungin vapaa-ajan palveluiden virkahenkilöt ovat olleet siitä kiinnostuneita. Nykyinen kulttuuriohjelma päättyy tähän vuoteen ja jos uutta ohjelmaa tehdään, niin tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää myös siinä.

Jatkotutkimuksena olisi mielenkiintoista tutkia poliittisten päättäjien asenteita ja ajatuksia liittyen Rovaniemen kulttuurin tilaan sekä vertailla niitä tässä opinnäytetyössä saatuihin tuloksiin asukkaiden kokemuksista.

Toinen mielenkiintoinen jatkotutkimus olisi Paloaseman alueen kaavoitusprosessin päätyttyä selvittää, kuinka alueen asukkaat ovat silloin kokeneet osallistamisen ja mahdollisuuden vaikuttaa oman asuinalueensa kehittämiseen.

Kolmantena tutkimuskohteena näkisin selvityksen Rovaniemen kulttuuriohjelman onnistumisesta. Erityisesti kiinnostaisi selvittää vapaan kulttuurikentän kokemuksia kulttuuriohjelman toteutumisesta.

7.3 Tilaajan palaute

Opinnäytetyön kirjoittamisen jälkeen pyysin palautetta opinnäytetyön tilaajalta. Yhdsityksen hallitus oli yhdessä keskustelleet opinnäytetyöstä ja lähettivät seuraavan palautteen:

Ensinnäkin olimme otettuja, kun Mari innostui aiheesta ja lähti heti selvittämään, olisiko tämä mahdollinen opinnäytetyön aihe. Kyselyn rakentuminen tapahtui jouhevasti ja yhdessä saimme parhaat ratkaisut tehtyä.

Kyselyn tulokset kertovat meille tärkeää dataa ja perustelua miksi kyseiselle kulttuuriekosysteemille, Valoasemalle, on paikkansa kasvavassa Rovaniemessä. Oli hyvä, että mukaan otettiin myös vapaa sana -kohta, koska niistä kommentteista saa hyvää ajatusta minkälaisella tunteella asia otetaan.

Myös opinnäytetyössä esiin tuodut taustoitukset ovat meille yhdistyksenä todella arvokkaita, koska se sisältää meille tärkeitä asioita maankäytöstä, politiikasta ja kaavoituksesta.

Erinomainen työkalu meille tulevaisuuteen, kiitos! (Pietarinen, 2025.)

7.4 Arvio työn onnistumisesta

Opinnäytetyön otsikko, elävää elämää yhdessä tehden, kokoaa mielestäni hyvin yhteen tämän opinnäytetyön. Kulttuurilla ja kulttuuritiloilla on ihmisiä yhdistävä vaikutus, mutta kulttuuritiloja ei kaupunkiin tule ilman poliittista päätöksentekoa ja prosesseja. Niissä osallisuus korostuu, sillä nykyisen lainsäädännön mukaan asukkailla tulee olla mahdollisuus vaikuttaa asuinalueeseensa.

Mielestäni yhteistyö opinnäytetyön tilaajan kanssa oli vaivatonta ja saimme hyvän yhteisymmärryksen siitä, mitä tutkitaan ja kuinka. Prosessin käynnistäminen sujui nopeasti ja saimme sovittua työnjaosta yhdistyksen kanssa nopeasti. Sain myös yhdistykseltä paljon taustatietoa erilaisista kulttuuritilahankkeista ympäri Suomen, jonka kautta pystyi hahmottamaan kenttää ja tarvittavaa teoriaa. Aikataulu venyi hieman opinnäytetyön kanssa inhimillisten syiden takia, mutta kyselyt ja niiden tulokset tuotettiin toimeksiantajalle sovitusti.

Olen tyytyväinen menetelmävalintoihini, sillä verkkokysely tavoitti ihmisiä laajasti ja siihen saatiin kuukaudessa reilusti vastauksia. Oli kuitenkin hyvä pitää taustalla vaihtoehtoja, kuinka kysely ja tiedonkeruu voitaisiin myös järjestää, sillä jos vastauksia olisi tullut heikosti, olisi uusi suunnitelma ollut valmiina käyttöön eikä työ olisi venynyt sen takia.

Teoriaosuus kattaa mielestäni hyvin kyselyyn liittyvät teemat ja siinä käsitellään termien lisäksi asioita niin kulttuurialan näkökulmasta kuin Rovaniemen kaupungin näkökulmasta. Lähteitä on käytetty monipuolisesti kirjoista verkkojulkaisuihin kuin myös lehtiartikkeleihin. Osa lähteistä on lähes kymmenen vuotta vanhoja, mutta koin niiden olevan edelleen ajankohtaisia. Lähteitä on etsitty myös englanninkielisesti ja lisäksi on käytetty lakitekstejä. Lakiosioissa jouduin kirjoittamaan osan asioista uudestaan, sillä maankäyttö- ja rakennuslaki muuttui alueidenkäyttölaiksi vuoden 2025 vaihteessa.

Opinnäytetyön aiheen valinta oli onnistunut, sillä aihe on ajankohtainen ja kaupungissa keskustelua herättävä. Lisäksi käynnissä olevat kaavoitusprosessit lisäävät aiheen ajankohtaisuutta. Vuoden 2025 keväällä käydään myös kuntavaalit, jotka varmasti lisäävät keskustelua kulttuuritiloista, kaavoituksesta ja kaupunkitilan rakentamisesta kaupunkilaisille turismin sijaan. Kiinnostus opinnäytetyötä ja sen tuloksia kohtaan on ollut suurta niin kaupungin kulttuuriväen kuin myös virkahenkilöiden puolelta.

LÄHTEET

Alueidenkäyttölaki 5.2.1999/132

Birck, R. (2020). Pieni yhteisöllisyysopas – vinkkejä yhteisöllisyyden kehittämiseen. Käräjä-
törmän monisukupolvinen yhteisökylä -hanke

Bublitz, M., Rank-Christman, T., Cian, L., Cortada X., Madzharov, A., Patrick, V., Peracchio
L., Scott, M., Sundar, A., To, N. & Townsend, C. (2019). Collaborative Art: A Transforma-
tional Force within Communities. *Everyday Consumer Aesthetics*. ss. 313–331.

Hautio, M. (2016). Tutkimuskohteena osallistava taidetoiminta. Teoksessa Hautio, M. (Toim.),
Tavoittaako taide? Kokemuksia kunta- ja aluetaiteilija- sekä lähiöhankeista. *Humanistinen
ammattikorkeakoulun julkiasuja*, (25), 17–35. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-456-249-2>

Heikkilä, T. (2014.) Tilastollinen tutkimus. Edita.

Hovi, P. (2024). Kulttuuri- ja taidelähtöisyys kulttuurisuunnitteluprosessissa. Teoksessa Kos-
kinen-Koivisto, E. & Kumpulainen, K. (Toim.), *Kestävä kulttuurisuunnittelu*. Jyväskylän
yliopisto, 18–33. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-9870-7>

Hursti, A. (2023). Räsistyneestä paloasemasta halutaan elvyttää "Lapin Tavastia" – katso vi-
deo, miltä tiloissa näyttää nyt. Yle. <https://yle.fi/a/74-20042045>

Isola, A-M., Kaartinen, H., Leemann, L., Lääperi, R., Schneider, T., Valtari, S. & Keto-Tokoi,
A. (2017). Mitä osallisuus on? Osallisuuden viitekehystä rakentamassa. *Juvenes Print – Suo-
men Yliopistopaino Oy*. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-917-0>

Juntti, M-L. (2016). Kaupunginvaltuustossa mielenilmaus – Ounaskosken koulusta halutaan
kulttuuritalo. Yle. <https://yle.fi/a/3-8884005>

Juntti, M-L. (2012). Valsalla on viihtynyt monta polvea. Yle. <https://yle.fi/a/3-6171751>

Kangas, A. (2015). Koetellut kulttuuritoiminnot KUULTO-toimintatutkimuksen tulokset. Ope-
tus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2015:21. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-373-6>

Kuntalaki 10.4.2015/410

Kuntaliitto (n.d.-a). *Kaavoitus*. Haettu 9.1.2025. [https://www.kuntaliitto.fi/yhdyskunnat-ja-ym-
paristo/yhdyskunnat-ja-maankaytto/kaavoitus](https://www.kuntaliitto.fi/yhdyskunnat-ja-ym-
paristo/yhdyskunnat-ja-maankaytto/kaavoitus)

Kuntaliitto (n.d.-b). *Kuntien kulttuuritilastot KULTTI*. Haettu 21.1.2025. <https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoiMDZmMTc0OWYtMmFiYy00NDM4LWFfOTI-tOTJlMjU0MzA5ODYwIiwidCI6ImNlZWZhNjIzLTgyMDUtNDhhMS1iYzZmLTBhN-jlXy2IzNzEzMSIsImMiOjI9&pageName=ReportSectionec5bf1da5d99dbcf4ee4>

Laki kuntien kulttuuritoiminnasta 166/2019

Lindholm, A. (2016). Lähiöiden eriytymiskehityksen jarruttaminen kulttuurin keinoin. Teoksessa Hautio, M. (Toim.), *Tavoittaako taide? Kokemuksia kunta- ja aluetaiteilija- sekä lähiöhankeista*. Humanistinen ammattikorkeakoulun julkiasuja, (25), 72–80.

Mainoskupla (n.d.). *Kuinka kulttuuri vaikuttaa arkeemme – Taide, perinteet ja yhteisöllisyys*. Haettu 9.1.2025. <https://www.mainoskupla.fi/kuinka-kulttuuri-vaikuttaa-arkeemme-taide-perinteet-ja-yhteisollisyys/>

Opetus- ja kulttuuriministeriö (2017). *Opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan strategia 2025*. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:20. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-466-5>

Opetus- ja kulttuuriministeriö (2023). *Suurin osa aikuisista käyttää kirjasto- ja kulttuuripalveluja vuosittain – ikääntyessä osallistuminen vähenee*. Haettu 21.1.2025. <https://valtioneuvosto.fi/-/1410845/suurin-osa-aikuisista-kayttaa-kirjasto-ja-kulttuuripalveluja-vuosittain-ikaantyessa-osallistuminen-vahenee>

Paasivaara, L. & Nikkilä, J. (2010). *Yhteisöllisyydestä työhyvinvointia*. Kirjapaja.

Rovaniemen kaupunki (2021). *Kulttuuriohjelma 2021–2025*.

Rovaniemen kaupunki (2024). *Lue, miten rovaniemeläiset ovat vaikuttaneet kaupungin kehittämiseen vuonna 2024*. <https://www.rovaniemi.fi/news/Lue,-miten-rovaniemelaiset-ovat-vaikuttaneet-kaupungin-kehittamiseen-vuonna-2024/34981/1c0c3562-b16e-48bc-92a3-93396a51b478>

Rovaniemen kaupunki (n.d.). *Rovaniemen strateginen yleiskaava*. Haettu 9.1.2025. <https://www.rovaniemi.fi/Asuminen-ja-ymparisto/Kaavoitus-ja-maankaytto/Rovaniemen-strateginen-yleiskaava-2050>

Ruohonen, S. (2022). *Kyselytutkimus*. Haettu 9.1.2025. <https://www.muotoilu.info/index.php/tutkiva-muotoilu/menetelmat/kyselytutkimus/>

- Ruusuvirta, M., Renko, V. & Nokela, S. (23.8.2024). *Peruspalvelujen arviointi 2023: kuntien kulttuuritoiminta*. Haettu 9.1.2025. <https://www.cupore.fi/uutishuone/ppa-raportointi/>
- Sitra (11.3.2015). *Sitran trendit: Voimaantuvat yhteisöt haastavat vanhat instituutiot*. Haettu 9.1.2025. <https://www.sitra.fi/artikkelit/sitran-trendit-voimaantuvat-yhteisot-haastavat-vanhat-instituutiot/>
- Sitra (n.d.). *Yhteisöllisyys ruokkii uusia toimintatapoja*. Haettu 9.1.2025. <https://www.sitra.fi/aiheet/yhteisollisyys/#yhteisollisyys-ruokkii-uusia-toimintatapoja>
- Talvensaari, L. (2023). Rovaniemen paloasemasta Lapin Tavastia? – Kaupunki tutkii kaava-
muutoksella, voisiko aseman ottaa kulttuurikäyttöön . Lapin Kansa. <https://www.lapin-kansa.fi/rovaniemen-paloasemasta-lapin-tavastia-kaupunki-tu/5406489>
- Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos THL (2024a). *Kulttuuri: Koko maa 2023*. Haettu 21.1.2025. <https://teaviisari.fi/teaviisari/fi/tulokset?view=KUL&r=KOKO-MAA&r=KUNTA698&y=2023&y=2021&y=2019&chartType=pointer&cmp=r>
- Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos THL (2024b). *Kulttuuri: Rovaniemi 2023*. Haettu 21.1.2025. <https://teaviisari.fi/teaviisari/fi/tulokset?view=KUL&y=2023&y=2021&y=2019&chartType=pointer&cmp=r&r=KUNTA698>
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2009). Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Tammi.
- Valli, R. (2022). Aineistonkeruu kyselylomakkeella. Teoksessa Valli, R. (toim.). Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. PS-kustannus.
- Valli, R. & Perkkilä, P. (2022). Sähköinen kyselylomake ja sosiaalinen media aineistonkeruussa. Teoksessa Valli, R. (toim.). Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. PS-kustannus.
- Valoasema ry, (n.d.-a). *Toimintasuunnitelma 2025*. Haettu 9.1.2025. <https://www.valoasemarovaniemi.fi/yhdistys/toimintasuunnitelma-2024/>
- Valoasema ry, (n.d.-b). *Valoasema Rovaniemi*. Haettu 9.1.2025. <https://www.valoasemarovaniemi.fi/>
- Valoasema ry, (n.d.-c). *Yhdistys*. Haettu 9.1.2025. <https://www.valoasemarovaniemi.fi/yhdistys/>

- Vasara, V. (2019a). Jopa 500 ihmistä osallistui hylätyssä makasiinissa piidettyyn ta-pah-tu-maan – ja laittoi nimensä adressiin yhteisöllisten kulttuuri-toimien puolesta. Lapin Kansa. <https://www.lapinkansa.fi/jopa-500-ihmista-osallistui-hylatyssa-makasiinissa/223358>
- Vasara, V. (2019b). Kulttuuri-toimijat järjestivät kansanjuhlan vanhalla asemalla – odottavat kaupunkin vastusta vuokrausehdotukseen. Lapin Kansa. <https://www.lapinkansa.fi/kulttuuritoimijat-jarjestivat-kansanjuhlan-vanhalla/343544>
- Winqvist, D. (25.7.2017). *Kulttuuri on sijoitus hyvinvoivaan yhteiskuntaan*. Haettu 9.1.2025. <https://www.sitra.fi/blogit/kulttuuri-sijoitus-hyvinvoivaan-yhteiskuntaan/>
- Ympäristöministeriö (21.4.2022a). *Asemakaavat*. Haettu 9.1.2025. <https://www.ymparisto.fi/fi/rakennettu-ymparisto/kaavoitus-ja-alueidenkaytto/kaavoitus/ase-makaavat>
- Ympäristöministeriö (21.4.2022b). *Yleiskaavat*. Haettu 9.1.2025. <https://www.ymparisto.fi/fi/rakennettu-ymparisto/kaavoitus-ja-alueidenkaytto/kaavoitus/yleiskaavat>

LIITTEET

Liite 1:

Valoasema ry:n kysely 3. kaupunginosan asukkaille

Valoasema ry:n tarkoituksena on luoda uusi tulevaisuus Koskikadun vanhalle paloasemalle ja luoda matalan kynnyksen kulttuuritila kaikille kaupunkilaisille. Tavoitteena on yhdistää alueen toimijat ja tukea kulttuurielämää sekä luovien elinkeinojen kehittymistä. Tutustu Valoasemaan täältä: <https://www.valoasemarovaniemi.fi/>

Tällä kyselyllä Valoasema ry kartoittaa 3. kaupunginosan asukkaiden ajatuksia Valoasemasta, asuinalueen kulttuuripalveluista sekä alueen kehittämisestä. Kysely on osa Mari Ikonen opinnäytetyötä (Humanistinen ammattikorkeakoulu HUMAK, kulttuurituottaja AMK). Vastaukset käsitellään anonyymisti.

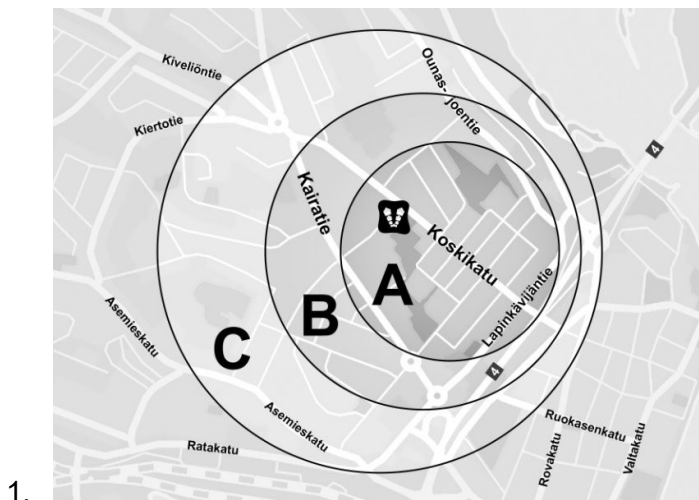
Lisätietoja:

valoasemaky@gmail.com

mari.ikonen@humak.fi

Perustiedot

1.

Millä

kartan

alueella

asut?

- a.
- b.
- c.
- d. En asu kartan alueella

2. Ikäsi?

- a. 1-17
- b. 18-30
- c. 31-40
- d. 41-50
- e. 51-64
- f. 65+

Valoaseman toiminta

Tässä osassa kysytään mielipiteitä Valoaseman sekä Rovaniemen kaupungin kulttuuritoimintaan liittyen.

3. Kuinka tärkeänä koet kulttuuritoiminnan kehittämisen Rovaniemellä? 1 = en pidä ollenkaan tärkeänä, 5 = pidän erittäin tärkeänä

1
  2
  3
  4
  5

4. Oletko samaa mieltä: Rovaniemellä on tarpeeksi tiloja kulttuuritoiminnalle.

- a. Kyllä
- b. Ei
- c. En osaa sanoa

5. Millaista toimintaa Valoasemalla toivoisit järjestettävän lapsiperheille? Valitse kolme tärkeintä.

- a. Keikkoja
- b. Esittävää taidetta (esim. teatteri ja tanssi)

- c. Taidenäyttelyitä
  - d. Työpajoja
  - e. Elokuvia
  - f. Muuta,
mitä? _____
-
-

6. **Millaista toimintaa Valoasemalla toivoisit järjestettävän nuorille? Valitse kolme tärkeintä.**

- a. Keikkoja
  - b. Esittävää taidetta (esim. teatteri ja tanssi)
  - c. Taidenäyttelyitä
  - d. Työpajoja
  - e. Elokuvia
  - f. Muuta,
mitä? _____
-
-

7. **Millaista toimintaa Valoasemalla toivoisit järjestettävän aikuisille? Valitse kolme tärkeintä.**

- a. Keikkoja
  - b. Esittävää taidetta (esim. teatteri ja tanssi)
  - c. Taidenäyttelyitä
  - d. Työpajoja
  - e. Elokuvia
  - f. Muuta,
mitä? _____
-
-

8. **Millaista toimintaa Valoasemalla toivoisit järjestettävän ikäihmisille? Valitse kolme tärkeintä.**

- a. Keikkoja
  - b. Esittävää taidetta (esim. teatteri ja tanssi)
  - c. Taidenäyttelyitä
  - d. Työpajoja
  - e. Elokuvia
  - f. Muuta,
mitä? _____
-

---

9. Jos Valoasemalla järjestettäisiin maksullisia tapahtumia, niin kuinka paljon olisit valmis maksamaan lipuista?

- a. 1-10 €
- b. 11-20€
- c. 21€-30€
- d. 31€-40€
- e. 40€+
- f. En mitään

10. Vapaa sana

Kaupunginosan kehittäminen, yhteisöllisyys ja viihtyvyys

Tässä osassa kysytään mielipiteitä 3. kaupunginosan kehittämisestä, yhteisöllisyydestä ja viihtyvyydestä.

11. Kuinka tärkeänä koet 3. kaupunginosan kehittämisen? 1 = en pidä ollenkaan tärkeänä, 5 = pidän erittäin tärkeänä

1
  2
  3
  4
  5

12. Kuinka tyytyväinen olet 3. kaupunginosan kehittämiseen? 1 = en ole ollenkaan tyytyväinen, 5 = olen erittäin tyytyväinen

1
  2
  3
  4
  5

13. Kuinka hyvin asukkaita osallistetaan 3. kaupunginosan kehittämiseen? 1 = todella huonosti, 5 = todella hyvin

1
  2
  3
  4
  5

14. Kuinka yhteisöllisenä koet kolmannen kaupunginosan? 1 = en ollenkaan, 5 = koen erittäin yhteisöllisenä

1   2   3   4   5

15. Kuinka viihtyisänä koet 3. kaupunginosan? 1 = en ollenkaan, 5 = koen erittäin viihtyisänä

1   2   3   4   5

16. Koetko Valoaseman tärkeänä osana kaupunginosan kehittämistä? 1 = en ollenkaan, 5 = koen erittäin tärkeänä

1   2   3   4   5

17. Tukisiko Valoasema 3. kaupunginosan yhteisöllisyyttä?

- a. Kyllä
- b. Ehkä
- c. Ei

18. Loisiko Valoasema viihtyisyyttä 3. kaupunginosaan?

- a. Kyllä
- b. Ehkä
- c. Ei

19. Vapaa sana

Avoimet kysymykset

Seuraavissa kysymyksissä voit kertoa toiveesi ja huolesi Valoasemaan liittyen.

20. Mitä toiveita sinulla on Valoasemalle?

---

21. Onko sinulla huolia liittyen Valoasemaan?

---

22. Asutko Rakkatien treeniksen lähellä?

- a. Kyllä
- b. Ei

23. Jos vastasit kyllä, niin onko treeniksestä ollut äänihaittoja?

- a. Kyllä
- b. Ei

24. Vapaa sana

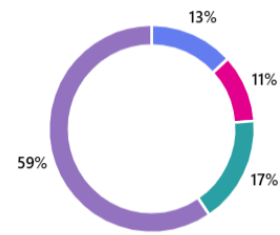

Liite 2:

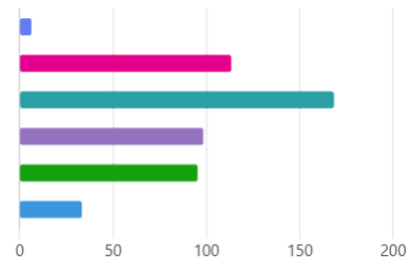
1. Millä kartan alueella asut?

● A	68
● B	54
● C	86
● Muualla, kuin kartan alueella	305

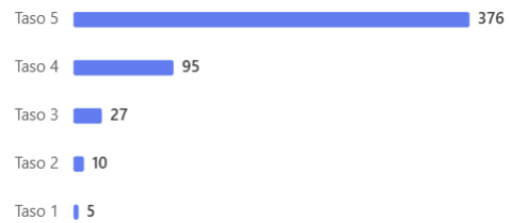

2. Ikäsi?

● 11-17	6
● 18-30	113
● 31-40	168
● 41-50	98
● 50-64	95
● 65-	33

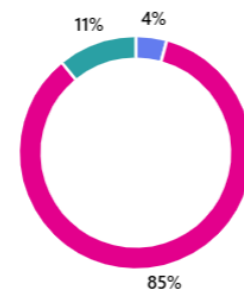
3. Kuinka tärkeänä koet kulttuuritoiminnan kehittämisen Rovaniemellä?

4. Oletko samaa mieltä:

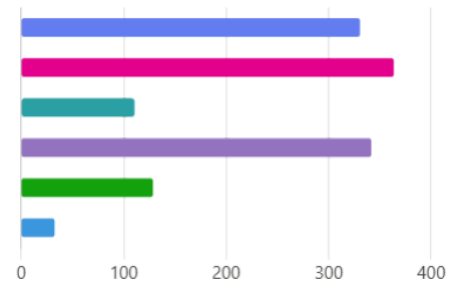
Rovaniemellä on tarpeeksi tiloja kulttuuritoiminnalle

● Kyllä	22
● Ei	435
● Ehkä	56

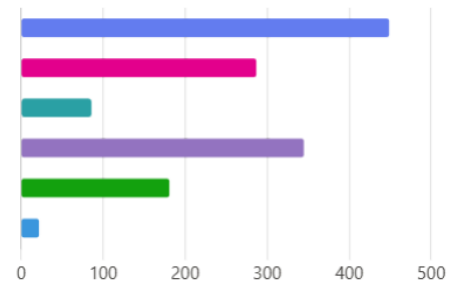
5. Millaista toimintaa Valoasemalla toivoisit järjestettävän lapsiperheille?

● Keikkoja	330
● Esittävää taidetta (esim. teatteri ja tanssi)	363
● Taidenäyttelyitä	110
● Työpajoja	341
● Elokuvia	128
● Muu	32

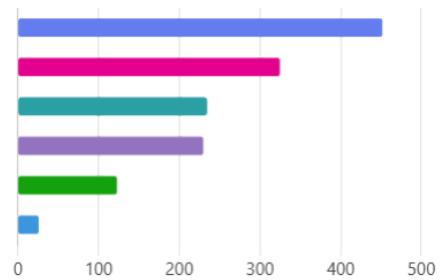
6. Millaista toimintaa Valoasemalla toivoisit järjestettävän nuorille?

● Keikkoja	448
● Esittävää taidetta (esim. teatteri ja tanssi)	286
● Taidenäyttelyitä	85
● Työpajoja	344
● Elokuvia	180
● Muu	21

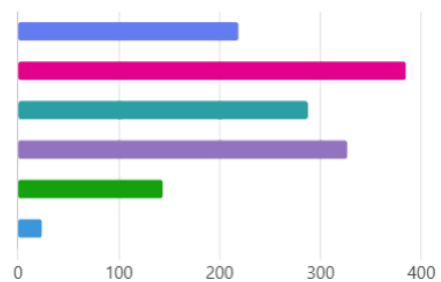
7. Millaista toimintaa Valoasemalla toivoisit järjestettävän aikuisille?

● Keikkoja	451
● Esittävää taidetta (esim. teatteri ja tanssi)	324
● Taidenäyttelyitä	234
● Työpajoja	229
● Elokuvia	122
● Muu	25

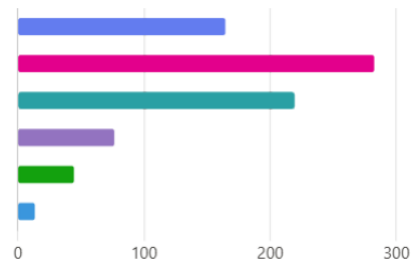
8. Millaista toimintaa Valoasemalla toivoisit järjestettävän ikäihmisille?

● Keikkoja	218
● Esittävää taidetta (esim. teatteri ja tanssi)	384
● Taidenäyttelyitä	287
● Työpajoja	326
● Elokuvia	143
● Muu	23

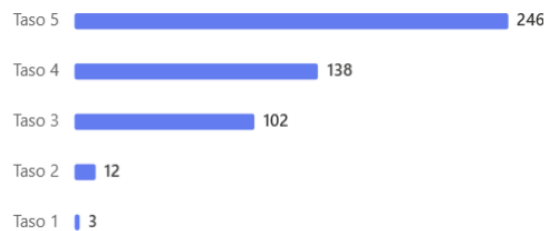

9. Jos Valoasemalla järjestettäisiin maksullisia tapahtumia, niin **kuinka paljon olisit valmis maksamaan lipusta?**

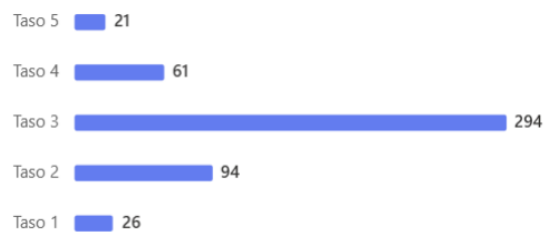
● 1-10€	164
● 11-20€	282
● 21-30€	219
● 31-40€	76
● 40€+	44
● En mitään	13

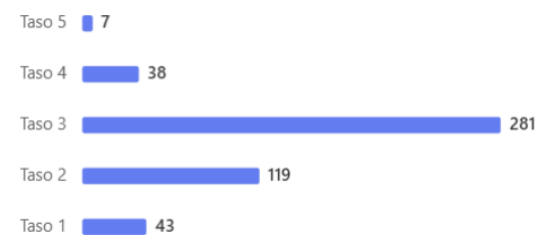
11. **Kuinka tärkeänä koet**
3. kaupunginosan kehittämisen?

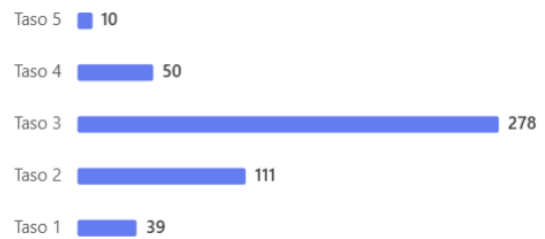
12. **Kuinka tyytyväinen olet**
3. kaupunginosan kehittämiseen?

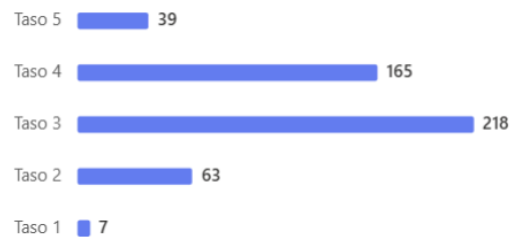
13. **Kuinka hyvin asukkaita osallistetaan** 3. kaupunginosan kehittämiseen?

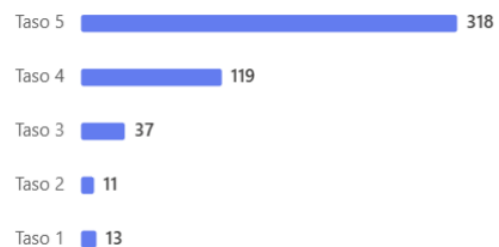
14. **Kuinka yhteisöllisenä koet**
3. kaupunginosan?

15. **Kuinka viihtyisenä koet**
3. kaupunginosan?

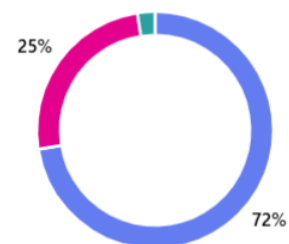

16. **Koetko Valoaseman tärkeänä osana 3. kaupunginosan kehittämistä?**

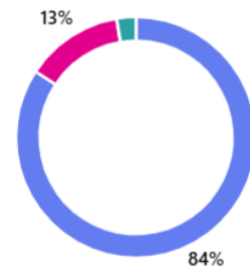
17. **Tukisiko Valoasema 3. kaupunginosan yhteisöllisyyttä?**

Kyllä	363
Ehkä	126
Ei	12

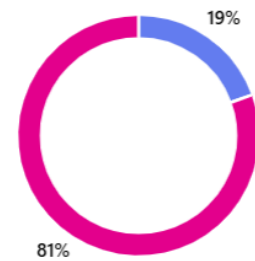
18. **Loisiko Valoasema viihtyisyyttä** 3. kaupunginosaan?

● Kyllä	422
● Ehkä	66
● Ei	13

22. **Asutko Rakkatien treeniksen lähellä?**

● Kyllä	100
● Ei	413

23. **Onko treeniksestä ollut äänihaittoja?**

● Kyllä	8
● Ei	92

